

עש"ק פר' משפטים תש"ע

נשמתין חדתיין

רשימות משיחות קודש
שנאמרו מפי מו"ר שליט"א
בשב"ק פר' פנחס מטו"מ דברים ואתחנן
תש"ע

—פנימו לבאי ביהמ"ד תו"ח—

יוצא לאור ע"י מכון
"יום החכמה"

שע"י ישיבת "תורת חכם" ללימוד הנגלה והנסתר
רח' אהלי יוסף 4, ירושלים עיר"ק תובב"א

להלן רשימת שיעורי התורה המתקיימים בבית מדרשינו במשך השבוע

שיעורים באידיש

- ❖ שיעור בגמרא מסכת סוכה, מפי הר"ה ג. המפורסם ר' יהושע כהן שליט"א, בימים א'-ה' בין השעות 4:00-5:00 אה"צ.
- ❖ שיעור בשער הכוונות למהר"י זי"ע, מפי מו"ר הגה"צ שליט"א, בימים א'-ה' בין השעות 7:00-8:30 בערב.
- ❖ שיעור בספר נתיב מצוותיך להרה"ק מקאמארנא זי"ע ואוצרות חיים למתחילים מפי מו"ר הגה"צ ביום ג' בשעה 9:00 בערב.
- ❖ שיעור בשעה"כ - שבת ביום ד' בשעה 8:15 בערב.

שיעורים בלשח"ק

- ❖ שיעור בספה"ק עץ חיים למתחילים, מפי מו"ר הגה"צ שליט"א, ביום ב' בשעה 9:00 בערב.
- ❖ שיעור בספה"ק שיחות הר"ן, מפי מו"ר הגה"צ שליט"א, וסדר התרת קללות לפי מנהג הרש"ש זי"ע, בליל שישי בשעה 8:00.
- ❖ שיחת קודש ברעווא דרעוויין שלוש סעודות (מוזמן צה"כ דר"ת).

ניתן לשמוע שיעורי מו"ר שליט"א ב"קול הלשון"

- ❖ **שיעורים באידיש:** טל' 03-6171086 (באמריקא: 6469777900 בענגלאנד: 1617985500)
 - שיעור בספה"ק אוצרות חיים - שיעור מס' 1 (באמריקא ובענגלאנד: 3-4-37-61)
 - שיעור בספה"ק רחובות הנהר, נהר שלום, סידור הרש"ש - שיעור מס' 3 (באמריקא ובענגלאנד: 3-4-37-63)
 - שיעור בחסידות (פר' השבוע) - שיעור מס' 2 (באמריקא ובענגלאנד: 3-4-37-62)
 - שיעור בספר נתיב מצוותיך ואוצרות חיים - שיעור מס' 5 (באמריקא ובענגלאנד: 3-4-37-65)
 - שיעור בשעה"כ שבת - שיעור מס' 6 (באמריקא ובענגלאנד: 3-4-37-66)
 - שיעור בספר אדיר במרום לרמח"ל (טל' 03-6171041) - שיעור מס' 2 (באמריקא ובענגלאנד: 2-7-5-2-62)
- ❖ **שיעורים בלשח"ק:** טל' 03-6171041 (באמריקא: 6469777900 בענגלאנד: 1617985500)
 - שיעור בספר התניא - שיעור מספר 1-2 (באמריקא ובענגלאנד: 2-7-5-2-1)
 - שיעור בסה"ק שיחות הר"ן (ושער יחז"א) - שיעור מס' 3 (באמריקא ובענגלאנד: 2-7-5-2-3)
 - שיעור בסה"ק ליקוטי מוהר"ן - שיעור מס' 1-3 (באמריקא ובענגלאנד: 2-6-5-2-4)
 - שיעור בסה"ק עץ חיים - שיעור מספר 1-1 (באמריקא ובענגלאנד: 2-7-5-2-1)
- ❖ **שיעורים באנגלית:** טל' 03-6171002 2-4-9

כמו כן ניתן לשמוע כל השיעורים בזמן אמירתם בטל' 03-6171002 (באמריקא: 6469777900).

אפשר להשיג הקלטות השיעורים ממערכת קול הלשון בטל' 02-5816622.

ניתן לקבל את הקונטרס מידי שבוע בדואר אלקטרוני ע"י משלוח בקשה לכתובתנו:

tc7@neto.bezeqint.net

ויהי רצון שבכח התורה הקדושה נזכה להתדבק בו ית' בראוי
ולעשות רצונו בלבב שלם למען לא נבוש ולא נכלם לעולם ועד
ונזכה כולנו יחד לביאת משיח צדקינו בב"א.

מכון "יום החכמה"

ת.ד. 5245 ירושלים

טל': 057-3153884 טלפקס: 02-5389584

נשמתין חדתיין

מקצת משיחות קודש שנאמרו בשבתות האחרונות

רשימות משיחות קודש שנאמרו בשב"ק פרשת פינחס תש"ע

בסעודה

בפנימיות יש רמזים לענין זה כדחזינן למשל בהפטרות דפר' יתרו שהיא גבוהה מההפטרות דשבועות, כדברי חז"ל שהפטרות יתרו מישעיה שראה את המרכבה הר"ז כבן עיר שראה את המלך לעומת הפטרות יהושעאל שבשבועות שהיא כבן כפר שראה את המלך, משא"כ כל הימים טובים שענינם לתקן את העולם (וכדברי רבינו"ל בלקו"מ שהג' יו"ט מתקנים ג' התאוות) וכל הימים טובים הם מאימא – בינה (יו"ט בגימ' ס"ג – שם הבינה) שענין הבינה הוא ענין ההתפשטות בעולם (ובבחי' מקראי קודש שקורא חיו"ט ומכריז ומגלה את האור הקדוש הנעלם דהחכמה), וע"כ פר' פנחס במקומה בתורה"ק היא נסתרת ונעלמת ואורה גנוז כמו יסוד אבא הנעלם ונסתר שדרכו בצניעות, ורק כשיוצאת פר' פנחס ממקומה ומתפשטת בעולם להחזיר את העולם בתשובה שבבחי' התפשטות הבינה אז הוי יו"ט כנ"ל [וזה הרמז בדברי הרה"ק בעל ההפלאה שכשיוצא הצדיק חוץ למקומו זה בכדי להחזיר את העולם בתשובה שבבחי' התפשטות הבינה ואז נתפרסם שמו], ועפ"ז ביאר מו"ר שכל חיו"ט עושים שלא בזמן קריאתם בתורה, שהרי בזמן קריאה"ת שהוא בחי' יסוד אבא (חכמה)

א] הזכיר מו"ר את דברי הרה"ק ר' פנחס בעל ההפלאה זי"ע שאמר בדרך מליצה הטעם מדוע רק כשנוסע מחוץ לעירו אזי מתפרסם שמו בכל מקום שמגיע, ובאים כולם אליו להתברך ולהוושע מברכות קדשו וכו' משא"כ בעירו פרנקפורט אין באים אליו תושבי המקום כ"כ, ורימז ע"ז שהיות ששמו פנחס הרי אשכחן בפר' פנחס שקוראים אותה בשלשת השבועות (שבין המצרים שהם ימי אבילות) וכשיוצאת פר' פנחס חוץ למקומה אז נהיה יו"ט (היינו שבכל הימים טובים קוראים בתורה בפר' המוספין דפר' פנחס).

ב] וביאר מו"ר ביאור הפנימי בענין זה, שהנה באמת התורה היא בבחי' החכמה (יסוד אבא) שדרכה בצניעות [חכמה – כח מה – ונחנו מה – ענין הביטול כדכתיב "ואת צנועים חכמה"] (וכמו דחזינן דאבא יסוד ברתא (רחל) שדרך רחל היתה בצניעות), וע"כ בזמן קריאת התורה אף שבשורש הרי הקריאה בתורה מעוררת בפנימיות את כל האורות של המאורעות שבפרשה אך היות שזה בבחי' יסוד אבא הנעלם ונסתר אין עושים מזה בחיצוניות עסק גדול (ורק

הצנוע ונעלם א"א לעשות אז יו"ט שבבחי' ההתפשטות לרוחב בגילוי ופרסום כנ"ל.

ג] ונציין כאן דבר חידוש בהנהגת מו"ר

בשב"ק זו (שמקושר לענין הנ"ל), שעלה לתורה למפטר שקוראים בו הקרבנות דשמיני עצרת, ואמר לקרוא עמו לתורה את הר"ק ר"א הלוי (והיות שלא ידוע שם אביו קראו בשם בעמח"ם שערי היחוד והאמונה תלמיד בעל התניא), ופירש שהיות שהקריאה מעוררת הזמן והלא היא צ"ט של הר"ק הנ"ל הוא בשמח"ת הרי כשקוראים בתורה קריאה דשמע"צ הוי זמן מסוגל לקרותו ולהעלותו (כמו בקריאה ביום הילולא של צדיק שמנהג מו"ר הרבה פעמים להעלות בעלי הילולא עמו), ופירש בזה שהיות שהר"ק הנ"ל עבד כל ימי חייו לקיים מצות יחוד ה' בכל לבו במס"נ וכנראה מספריו הק' (שמו"ר הוגה ודבוק בהם תמיד ולא זזים ספריו מעמוד התפלה כידוע לכל) ע"כ זכה שתתעלה נשמתו ותידבק בשורשה ביום היחוד הגדול של אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלקים של שמח"ת (וכידוע שהיא תכלית כל עבודת הימים הנוראים) למען תיכלל נשמתו בתכלית היחוד הגבוה הנ"ל.

ד] שאל אחד התלמידים על דברי האוה"ח

הק' בביאור דברי חז"ל (ילקוט"ש רמז תשע"ג) שחותם ה' שמו על השכטים בבחי' "שבטי י-ה לישראל עדות" שע"כ נאמר בכל שבט תחנוכי וכו', ומקשה האוה"ח הק' מדוע נהפך בחותם השם הק' י-ה, וקודמת אות ה' לאות, ומתרץ האוה"ח הק' שהחותם הוא מהאותיות שבתיבת שילוב הוי"ה אדני (יאהדנחי) שבה קודמת אות ה' לאות י', והקשה התלמיד שהרי חותם בא להעיד קדושת יחוס בנ"י וזה מרומז בחותם של שם י-ה שהוא כנגד בחי' אבא ואמא כידוע, וכידוע שבתיבת איש יש אות י' ובתיבת

אשה יש אות ה' המרמזות על יחוד י-ה הנ"ל, אך לכאן איך מרומז ענין זה באותיות ה"י הנ"ל (שבסוף תיבת שילוב הוי"ה אדני). ותירץ מו"ר שענין שילוב הוי"ה אדנות הוא כידוע ענין יחוד דקובה"ו שנרמז בזה קדושת המשפחות דעם ישראל, וכידוע שאיש ואשה המתנהגים בקדושה מעוררים יחוד הנ"ל דקובה"ו (והיינו דיו"ד דהוי"ה ואל"ף דאדנות מרמזות על יחוד דחכמה דו"א עם חכמה דנוק', וה' דהוי"ה עם ד' דאדני"י מרמזות על בינה דו"א עם בינה דנוק' וכו'), ופירש המעם שנרמז היחוד דוקא באותיות האחרונות דהוי"ה אדנות (שמרמז על יחוד דמל' דהו"א עם מל' דנוק') לרמז שלא רק בענין המוחין והמדות היו בנ"י שלמים במצרים בקדושת משפחותיהם אלא אף בפועל הגמור (שהוא בחי' המל') לא נפגמה קדושתן (והיינו שאף אם שמרו ע"ע בבחי' המוחין והמדות מ"מ חשדו בהם הגויים ששלמו עליהם המצרים באונם לטמאותם, שאונם הוא בחי' הפגם במקום הכפועל, וע"ז העידה תורה שנשמרו בקדושתן עד התכלית במקום הכפועל).

ה] נערך בביתו שלום זכר (לכנו של א')

מחשובי אברכי הכולל הרי"ק שליט"א) ודיבר מו"ר מענין ישוע הבן המוזכר בגמ' (ב"ק פ'), שלפי ר"ת שבתוס' שם הכוונה שהיו רגילים לעשות סעודה כשנולד בן שנושע ונמלט ממעי אמו, והוא כעין מקור לסעודת שלום זכר שאנו עושים, והוסיף בזה שאמנם בפרש"י שם בגמ' מפרש דישוע הבן היינו משתה שעושים לפדיון הבן, וא"כ לפרש"י אין מקור מגמ' הנ"ל לסעודת שלום זכר שאנו עושים לכל זכר שנולד (ועיין בהגהות בן אריה על הגמ' שם שמחזק את פרש"י ומביא לו אסמכתא מדברי התנחומא פר' אחרי מות סי' י"ב עיי"ש).

ו] וביאר בזה שאמנם סעודת שלום זכר

דידן כליל שב"ק קשורה לענין פדיון הבן, שענין השלום זכר כליל שב"ק הוא

לקבל קדושה זו ממקום גבוה יותר, שכל מניעה היא לטובה וכיון שאין מצליח בעבודתו באופן הרגיל הר"ז הוכחה שצריך לקבל הענין ע"י שיעשה ע"ז איזה בחי' מסוי'נ' ואז יקבלנה בדרך ומשורש יותר גבוה ויותר עצמי, שאז תיחקק בו הקדושה ביתר עוז לנצח וכו"ל אצל פינחס.

[ח] הזכיר את דברי מי השילוח הידועים (בסוף פר' בלק ד"ה והנה, ובפרשתינו ד"ה וירא) בענין פינחס וזמרי, שמבאר שם בארוכה שזמרי היה מושלל מהיצה"ר במעשהו וע"כ משרע"ה והזקנים לא פגעו בו, ופינחס היה בבחי' "נער ישראל ואהבהו" (הושע י"א, א'), עיי"ש, וביאר מו"ר עפ"י דרכו די"ל שטענת זמרי למשרע"ה בת יתרו מי התירה לך כוונתו היתה לחשוות מעשהו למעשה משרע"ה, שכמו שמשרע"ה עשה כל מעשיו עפ"י נבואה, כן טען זמרי שגם המעשה שלו נעשה עפ"י הדיבור בבחי' נבואה לשעה שיכולים על ידה לעבור על דבר מדב"ת, ואמנם לכא' לזמרי היתה חזקת כשרות שהיה מגדולי הדור נשיא בית אב לשבט שמעון והיה באמת שומר עצמו מכל התאוות הרעות, וכמשי"כ המי השילוח שם שמו שמרחיק את עצמו מן היצה"ר ושומר עצמו מן העבירה בכל כוחו עד שאין ביכלתו לשמור א"ע יותר מזה, אז מעשיו הם בודאי רצון השי"ת, עיי"ש, וא"כ מנלן דאינו צודק בטענתו הנ"ל, ולכן ביוז השבטים את פינחס איך העיז בנפשו לעשות מעשהו כנגד משרע"ה וכל הנשיאים שכולם שתקו כששמעו את דברי זמרי שרימו בדבריו שמעשהו עפ"י נבואה בהוראת שעה וא"כ איך אפשר להרגו.

[ט] ופירש' בזה מו"ר שפינחס סבר שאף אם נימא שיש לזמרי בחי' נבואה בהוראת שעה על מעשהו הרי מכיון

בכדי לקשר את התינוק עם השכינה הק' שנתקנת בליל שב"ק וכידוע מהאריז"ל דליל שב"ק בבחי' עליית המלכות לבדה וכו'), וזהו גם פנימיות הענין דפדיון הבן שנקראת ישוע הבן היות שמאיר בה ש"ע נהורין, שמגלה בזה אדמו"ר האמצעי זי"ע (אף שאין לזה מקור ברור בכתבי האריז"ל) שכל הש"ע נהורין שהם מתיקוני הכתר (תיקון ד'אמת' שמו"ג תיקוני הכתר כידוע) כלם לתיקון המלכות (כגרמו בריש הקדמת הזוה"ק שלושונה שהיא כינוי השכינה יש י"ג עלים שהם כנגד י"ג תיקוני הכתר) וא"כ ענין פדיון הבן הוא לקשר הבן הבכור עם השכינה שהוא ענין השלום זכר כנ"ל.

[ז] וקושר הענין לפרשתינו שאף שפינחס לא נתכהן בתחלה, והיינו שהיה לו בתחי' איזה בחי' חסרון שע"כ לא נתכהן, בכ"ז ע"י שמסר נפשו על תיקון היסוד זכה להתקשר עם השכינה (פינחס זה אליהו בגימ' ב"ן - שם השכינה הק'), והשלימה לו השכינה הק' את כל החסרונות, וזכה ע"י השכינה לבחי' הכהונה בתכלית השלימות, שענין הכהונה הוא בבחי' אור החכמה (כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו" דהכהונה בקו ימין קו החכמה, וכידוע שהחכמה תהיה בעליה - חכם בגימ' חיים), ופינחס ע"י שמסר נפש למיתה זכה לקבל אור הכהונה והחיות דהחכמה בשלימות כ"כ עד שזכה לשלימות החיים שלא שלמה בו המיתה ועלה בסערה השמימה, והיינו שנהיה פינחס דבוק בנקודת העצם שלמעלה מכל עליות וירידות בבחי' בחד קטירא איתקטרגא, ולכן זכה שלא יהא בו בחי' מיתה וקבורה ע"י שזכה להתדבק בנקודת העצם דהשכינה הק'. וסיים שהר"ז לימוד שכל מניעה שיש לאדם מאיזה דרגה בקדושה שאין יכול לקבל אותה בדרך הרגיל, הרי ביאור פנימיות הענין שעליו

שאינה מאירה ורואה שהיא בסתירה לנבואת משרע"ה הרי עליו לבטל נבואתו ולדעת שהיא רק נסיון עבורו, ואם ילך בזה אחרי נבואתו הרי דינו למיתה כנביא שקר, וממילא כשראה פינחס שהגיע זמרי לבחי' זלזול בכבוד משרע"ה לא חשש יותר למענתו שיש לו על מעשהו בחי' נבואה בהוראת שעה, שאין לנבואה כזאת דין נבואה כלל וחוזר דינו להיות כסתם בועל ארמית שקנאין פוגעין בו.

שאין מעשהו בביטול למשרע"ה (וכמו שבא באופן שהיה נראה כנגד כבוד משרע"ה במענת בת יתרו מי התירה לך וכו') והרי ידוע דנבואת שאר הנביאים היא באספקלריא שאינה מאירה לעומת נבואת משרע"ה שהיה באספקלריא המאירה, וא"כ כשנבואה דשאר נביאים סותרת לנבואת משרע"ה הרי יש לבטל את הנבואה דאספקלריא שאינה מאירה לאספקלריא המאירה דמשרע"ה, שאף הנביא עצמו המקבל נבואה דאספקלריא

בהליכה לביתו בצפרא דשבתא(*)

באמצע שמו"ע כברכת 'רצה' את הקרבנות במזבח העליון שבבית המקדש שבשמים ע"י מיכאל שר הגדול, וכדא"י בשו"ע הרב סי' ק"כ, ושאלו נכדו הרי אסור להסתכל לחוץ באמצע שמו"ע, וענה לו לכשתגדל תבין זאת) וכרוזים עליונים שהיה שומע, אף שזה דבר קשה לצדיקים לגלות גילויים שמתגלים להם, שיש בזה סכנה שיפסידו עי"ז המדרגות שלהם, בכ"ז מסר נפשו ע"ז כדי לחזק האמונה אצל זרעו, ועי"ז זכה ש"היתה לו ולזרעו אחריו" שכל יוצ"ח המשיכו דרכו בקודש לפרסם ולחזק האמונה המהורה בליבות רבבות בנ"י, ואף שזרעו לא עסקו יותר בענין הקמיעות, אך עסקו בתכלית היוצאת מענין הקמיעות, היינו לעורר ולחזק את בנ"י בקיום התורה"ק ובאמונה המהורה בדרך המסורה לנו ללא כל התחדשות ושינוי מדרך האבות הק' והכל בכוחו של אותו זקן דקדושה זי"ע.

יא] ודיבר בדרך אגב שצדיקי החסידות לא היו משתמשים כלל בשמות הק' אלא היו פועלים כל הישועות בדרך

י] דיבר מגדולת הישמה משה זי"ע (שבשבוע הבא היאצ"ט שלו) ואמר שהיה מיוחד בענין שעסק בנתינת קמיעות בשמות הק', והרבה צדיקים נמנעו מלעסוק בדבר זה שיכול להביא לידי חזק לו או לדורותיו הבאים (וסיפר סיפורים בענין זה שהקמיעות של היש"מ היו באותיות בחי' היות שראו הכתב רוחש על הקלף), ואמר מו"ר שנתקיים בו ביש"מ ההבטחה שנתן השי"ת לפינחס שנתן לו השי"ת ברית "והיתה לו ולזרעו אחריו" שלא יזיק, והיינו כמו שסיפר בזה אחד מהתלמידים ששמע מכ"ק אדמו"ר משומרי אמונים שליט"א בשם אביו הרה"ק הר"א ראטה זי"ע שהיות שפינחס מסר נפשו על ענין הקדושה יש סכנה שיתגרה הס"מ לנקום ע"ז בזרעו לפגמם בקדושה וע"ז נתן השי"ת הבטחת ברית "והיתה לו ולזרעו אחריו" שיהיה זרעו שמור בקדושה, וה"נ היש"מ שמסר נפשו לפרסם האמונה ע"י הקמיעות שהיה נותן, והזכיר מו"ר גם מה שהיה מגלה היש"מ לזרעו גילויים עליונים שהיה רואה (כמש"כ במקו"א שסיפר לנכדו שראה

(*) דיבר הרבה ענינים ונעתיק רק גרגר אחד שקישרו לפרשת השבוע

לזה, ובפרט שכנ"ל תלמידי הבעש"ט פעלו הכל רק ע"י אמונה תפילות ויהודים וכמשי"כ הקאמרנער זי"ע (בתשובתו בענין השתמשות בשדים) שתבואו לכאן ותראו מעשים בכל יום איך שאנו פוקדים עקרות ומרפאים חולים הקרובים למיתה רק ע"י תפילה במסי"נ ובשפיכת לב כמים להשי"ת וכו', והבעש"ט השתמש פעם אחת בימי חייו בשמות כדי לראות אם יש בכוחו לפעול בהם ועבר נהר הדענסמער ע"י שם, ואח"כ עשה ע"ז תשובה גדולה עד ששלחו לו משמים בחי' תשובת המשקל שזימנו לו משמים מצב של סכנה שהיה צריך לברוח ולעבור הדענסמער ועברו שוב ללא שום שם ורק הניח מטפחתו על הנהר ועבר הנהר בהתחזקות באמונה פשוטה ובבטחון גמור בהשי"ת, וזה לכפרה על שהשתמש פ"א בשם.

תפילה במסי"נ וביחודים קד', שתפילה ביחודים היא שלימות התפילה, ואמנם אצל גדולי המקובלים הספרדים זצ"ל היו כאלו שהיתה קבלה בידם להתיר שימוש בשמות הק', וכו' אצל הרב כדורי זצ"ל שציוה לרב דרזי זצ"ל תלמידו לחמם המקוה הקר ע"י שם קדוש ואח"כ היה טובל, והיה לו ענין שיתלמד התלמיד להשתמש בשמות, ופירש שהרב כדורי השתמש בשמות שסבר שכ"ז שלא משביעים מלאכים מותר, והיה לו כל מיני דקותדיקער היתרים שקיבל מהבית לחם יהודה שסבר שהעיקר זה קידוש ה', והבית לחם קיבל ע"ע מסי"נ שעסק בשמות הק' אף שיש קצת סכנה בדבר מ"מ מסר נפשו כדי להציל יהודים מללכת למכשפים וכדו', וכן הרב כדורי סבר שיש לקבל מסי"נ כדי להושיע ולעזור ליהודים ולא כולם הסכימו

רשימות משיחות קודש שנאמרו בשב"ק פרשת ממות-מסעי תש"ע

בלימוד דף היומי

ונטה לצדד שאולי גמ' דידן אינה נפסקת להלכה (שאולי קיי"ל כמשמעות דגמ' הנ"ל שליל יוהכ"פ ג"כ מכפר), והנה לא מצינו בדברי הרמב"ם שהכפרה רק ביום ולא בלילה, וצידד לומר דאולי הרמב"ם מפרש הגמ' דידן דלא כפרש"י כאן אלא בדברי הגמ' דידן קאי רק על מה שמיירי הגמ' בהדיא ממנו, והיינו על חילול יוהכ"פ שבזה אם חילל ליל יוהכ"פ צריך שיבוא יום דיוהכ"פ לכפר ע"ז שכיון שפגם בקדושת הלילה הזה עצמו אין בכוחו

א] בדברי הגמ' (שבועות דף י"ג) שיוהכ"פ מכפר רק ביום דיוהכ"פ ולא בליל יוהכ"פ, התפלא ע"ז מו"ר שהידוש גדול כזה מובא שלא במקומו ולא במס' יומא, ואמר שכמדו' (וכן הסכים לזה אח"כ הגאון ר' יהושע כהן שליט"א) שהמקור היחיד בש"ס בבלי וירושלמי לחידוש זה הוא רק בגמ' דידן, ואמר שצ"ע בזה ממה דאי' בגמ' (יומא פ"ז ע"ב) שיש להתוודות תיכף בכניסת ליל יוהכ"פ ומשמע שיש כפרה גם בליל יוהכ"פ,

ע"ב דנאמר ג"פ "שני" ללמד שיהיו שוים בג' דברים אלו, וע"ז קשה כנ"ל, ואמר בשם הגרשז"א שתירץ כגון שיש לאחד מהשעירים שינוי בשיניים שלו שזה אינו נחשב כשינוי במראה, אך יכול לעשות שינוי בדמים, והתפלא מו"ר על תירוץ זה דמנליה דשינוי בשיניים אינו נחשב לשינוי במראה. ואמר מו"ר די"ל תירוץ אחר שבא למעט כשאחת בכורה ואחת אינה בכורה, דאי' שהבכורה חזקה יותר וע"כ דמיה יקרים יותר [ועו"ל בפשטות דבא למעט שלא יקנו ב' השעירים מב' בנ"א באופן שאף שהם שניהם שוים בקומה ובמראה הרי יש כאלו שמוכרים ביוקר ויש בזול, וע"כ אם רוצים לקנות מב' בנ"א צריך שישתוו שניהם על מחיר שזה].

ד] והזכיר מו"ר בענין זה את הגהת הגר"א (ומובא גם בארוכה בקול אליהו בראשית אות ב') על דברי האבן עזרא שמפרש את הפסוק "שני המארת הגדולים" שלא כדברי חז"ל שדרשו שבתחלה הם היו ב' המאורות שוים בגדלם ואח"כ מיעט הקב"ה את הלבנה עד שנהייתה מאור הקטן, והאבן עזרא מפרש שאף אם נימא שכבר בתחילת בריאתה היתה הלבנה קטנה לעומת החמה מ"מ נקראים שניהם שני המאורות הגדולים לעומת שאר הכוכבים הנראים קטנים לעומת שניהם, וע"ז הגיה הגר"א עיין יומא דף ס"ב, והכוונה לדרש המובא בגמ' כאן שכל מקום שכתוב "שני" היינו שוים במראה ובקומה, וא"כ מוכרח לפרש כדברי חז"ל ששני המאורות היו בתחלה שניהם שוים ושלא כדברי האבן עזרא [ואו"ל שכוונת הגר"א דאף אם נימא שהאב"ע סובר שמותר לפרש המקראות שלא כדרשת חז"ל היכא דאין נפקא מיניה שום חילוק לדינא (וכמש"כ בן האה"ה הק') בכמה מקומות וכמו שמוכר בקונ' נשמתין חדתין פר'

לכפר עליו, אך בשאר חמאים שלפני יוהכ"פ גם ליל יוהכ"פ מכפר כסתמות משמעות הגמ' הנ"ל ביומא וצ"ע בכ"ז [ושו"מ בספר עקב ענוה (הל' תשובה סי' כ"ה) שדן בארוכה בענין זה, ומביא שפרש"י אינו מוסכם על רוב הראשונים (ר"ח ורמב"ן וריטב"א וי"מ בתוס' והר"ש בספרא) שלגירסתם ושיטתם ליל יוהכ"פ מכפר לסתם חמאים (חוץ ממבעט ביוהכ"פ), ואף לשיטת רש"י הרי היא מחד' הסוגיות, משמעות דסוגיא דידן עם משמעות דכריתות ז' ע"א שרק בעביד עבדתא כל הלילה שלא נשאר רגע בלילה אין ליל יוהכ"פ מכפר עליו עיי"ש].

ב] בדברי הגמ' שהיכי תימצי לשיטת רבי (הסובר שיוהכ"פ מכפר אף לשאינם שבים) שיהא חיוב כרת על אכילת יוהכ"פ ולא יכפר לו יוהכ"פ על האכילה הזאת הוא באופן שאוכל סמוך לשקיעת החמה, דלא הוה שהות לכפורי ליה, אמר מו"ר שלכא' מוכח מכאן שהגמ' קוראת לצאה"כ בשם שקיעת החמה (והיינו דשקיעת החמה הוא סוף השקיעה – סוף בין השמשות ולא תחילת השקיעה), דאם נפרש הכוונה שאוכל סמוך לשקיעה היינו תחילת השקיעה א"כ מדוע אין מכפר לו הרגע שנשאר בביה"ש עד צאה"כ, ואיך אומרת הגמ' שבכה"ג ודאי חייב כרת אף לרבי, והלא ידוע שיטת הרמב"ם דספק דאורייתא לקולא מה"ת וא"כ מה"ת זוכה לכפרה בזמן שאחר השקיעה, שאנו מכריעים לקולא שיש בכוחו לכפר ונפטר מהכרת.

ג] בדברי הגמ' עה"פ "שני השעירים" דילפינן מזה שצריך שיהיו שני השעירים שוים במראה ובקומה ובדמים, וקשה שמכיון שהם שנים שוים במראה ובקומה הרי ממילא יהא שוים גם בדמים (וכוונת הקושיא היא עפ"י המובא בגמ' יומא ס"ב

חוקת), מ"מ מכיון שבענין פירוש תיבת "שני" יש נפ"מ לדינא בקבלת חז"ל שילפינן מיניה הלכות למעשה שצריך שיהיו שני השעירים שוים וכו' כנ"ל, א"כ שוב אין רשות לפרש תיבה זו אף במקו"א שאין בזה נפ"מ לדינא שלא כדרשת חז"ל].

ה] בביאור שיטת רבי הסובר שיוהכ"פ מכפר אף לשאינם שבים ביאר שמכיון שרבי מנשיאי ישראל שממלכות בית דוד (וכדאי' בגמ' סנהדרין צ"ה

שאם משיח הוא מן חייא כגון רבינו הקדוש) שבבחי' ספי' המלכות הקשורה ביותר לספי' הכתר (בבחי' כתר מלכות) ע"כ התגלה אליו ביוהכ"פ הגילוי הפנימי של עצמות אלקות שמתגלה ע"י ספי' הכתר, ולא רק הגילוי של ספי' הבינה (מ"י – נ' שיערי בינה – מטהר אתכם) שהיא הגילוי הרגיל המתגלה ביוהכ"פ שלגילוי הבינה מכפר יוהכ"פ רק לשבים (ולבבו יבין ושב) משא"כ בגילוי רחמי הכתר שמתגלה בחי' עצמות אלקות (כביכול) הרי עצמו של יום מכפר.

במעודה

ו] שאל ת"ח גדול א' שליט"א את מו"ר מה הלימוד מכל האריכות שהאריכה התורה"ק בפירוט החשבון של המכס ממלקות השבי דאנשי המלחמה, שלכאו' היה מספיק שתכתוב התורה"ק את עצם הציווי של השי"ת שאחד מחמש מאות מהמחצית של אנשי המלחמה יהיה לאלעזר הכהן ואחד מחמישים מהמחצית של בנ"י יהיה ללוויים, והרי כל אחד יכול לעשות כבר לעצמו לבד החשבון לפי"ז ולדעת שאחד מחמש מאות משלש מאות ושלושים אלף ושבעת אלפים וחמש מאות הוא שש מאות שבעים וחמש וכו' ומה הלימוד מזה שהתורה"ק פורטת החשבון הזה [עיי' באוה"ח הק' שנתקשה בזה, ומה שתי' שם בזה]. וענה מו"ר שהלא ידוע דברי הזוה"ק (פר' תרומה דף קס"א) שהקב"ה "איסתכל באוריינתא וברא עלמא", וא"כ כל דבר שבעולם יש לו מקום שבו הוא נרמז בתורה"ק, וא"כ י"ל שכל חכמת החשבון שורשה בתורה"ק בפסוקים אלו של החשבונות שפירטה כאן התורה [ואמר מו"ר בדרך אגב שאי' מהגר"א זי"ע שחכמת החשבון היא חכמה גדולה, ושקשורה חכמת החשבון לענין הספי' הק' ובה מפרש הגר"א

שידוע שכל החכמות שבעולם אפשר לקשר אותם אל חכמת החשבון שהטעם לזה הוא מפני שכל הדברים שבעולם קשורים אל הספי' הק'.

ז] אמר שבשב"ק זו כששומעים התורה מהדורש תורה ברבים יכולים השומעים לזכות לעלות לבחי' ראשי המטות, כי כידוע הקריאה בתורה מעוררת הענין שקוראים, וכשקוראים עתה בתורה"ק הענין של "וידבר משה אל ראשי המטות" מתעוררת הבחי' המובאת שבכל ת"ח ות"ח הדורש תורה ברבים מתלבש ניצוץ משה רבינו ע"ה, ובכל השומעים מתלבשים בשבוע זה ניצוצות מבחי' ראשי המטות [ועיי' לקו"מ (תנינא תורה ע"ב) שמפרש שמשמע"ה מינה השרי האלפים והשרי המאות וכו' ע"י שהיה פועל שיתנוצץ אצלם המוחין שלהם ועי"ז שהיה מתנוצץ מוחו של כל אחד קיבל כל אחד גדולה ושררה כפי הראוי לו לפי מדרגת מוחו וכו', ועיי"ש בארוכה שזה נהיה ע"י ראית משרע"ה בהם (בבחי' "ואתה תחזה" וגו'), אך מבואר שם בתחילת התורה שבודאי כשזוכים לשמוע

הגבורה ולא מפי שליח, וזהו "וצדיק באמונתו יחיה" אף בעוה"ז.

[י] ומחדש בזה היש"מ דבמצוות ששמעו בני משרע"ה כשנתנבא בבחי' זה' הרי"ז בבחי' שכינה עצמה מדברת מתוך גרונו והר"ז נחשב כאילו שמענוס מאת השי"ת בעצמו שיש בזה כל תלין, ורק כשדיבר משרע"ה בבחי' כה' נחשב זה כמו ששמענוס מפי שליח כנ"ל, ובזה מפרש היש"מ הפסוק "כה תאמר לבית יעקב" וגו' שמסיים הפסוק "אלה הדברים אשר תדבר אל בני" שהוא לכא' כפילות לשון, ומבאר בזה עפ"י מה דקי"ל (שו"ע שם ס"י) דאין חיוב כל תלין רק כשתבע הפועל השכר מהבעה"ב, והנה בני ישראל" שהם בבחי' דרגה הגבוהה בודאי לא יתבעו השכר בעוה"ז שהם יודעים מעלת העוה"ב שאין ערוך אליו ולא יחליפו נועם העליון דעולם הנצחי בשכר הפחות והכלה דעוה"ז, ולכן להם דיבר משרע"ה בבחי' "אלה הדברים" שבבחי' זה' הדבר", היינו שגילה להם משרע"ה התורה והמצוות בהיותו בבחי' הדרגה הגבוהה כששכינה היתה מדברת מתוך גרונו שנחשב שלא ע"י שליח, שלא חשש שיתבעו שכר המצוות בעוה"ז ויפסידו עי"ז שכרם האמיתי בעולם העליון והנצחי, משא"כ ל"בית יעקב" שמרמוזו על פחותי הערך שחשש עליהם שיתבעו שכר המצוות בעוה"ז ויצטרך השי"ת ליתן להם ויפסידו ח"ו שכרם האמיתי וישובו לעוה"ב ערום ועריה ח"ו, והשי"ת מרחם על בניו אהוביו ליתן להם שכרם בארצות החיים בעוה"ב, ע"כ ציוה השי"ת למשרע"ה לומר לפחותי הערך המצוות בלשון של "כה תאמר לבית יעקב" היינו בבחי' ע"י שליח דליכא בזה איסור של כל תלין.

מפיו תורה הוא מעלה יתרה, וזה מתאים לדברי מו"ר הנ"ל, שעפ"י דבריו יש לפרש הפסוק "וידבר משה אל ראשי המטות" דהיינו שבדיבור משרע"ה אל אלו שקיבץ לדבר אליהם היוק בהם הכח והמוחין שלהם שיוכלו להיות ראשי המטות].

[ח] חזר על הביאור המובא בישמח משה (ששכנע זה היאצ"ט שלו בכ"ה תמוז) בריש הפרשה [ואמר ששמע זאת מרבו כ"ק האדמו"ר מקרעטשניף זי"ע וכשהחזר ע"ז בשם שניהם מעורר זכות כ' הצדיקים הנ"ל], שמבאר את הילקו"ש (רמז תשפ"ד) "זה הדבר אשר צוה ה' – מגיד שכשם שנתנבא משה ב'כה' כך נתנבאו הנביאים ב'כה', ומוסיף עליהם משה שנאמר בו 'זה' הדבר, זה שאמר הכתוב (קהלת ה', ד') 'שוב אשר לא תדור משתדור' וגו'" עכ"ד המדרש והוא פלא, וכן קשה מה ההדגשה שגם משה נתנבא ב'כה', וגם מדוע דוקא בפר' זו דפר' נדרים נתנבא משרע"ה בזה.

[ט] ומבאר היש"מ עפ"י מש"כ בספה"ק לבאר המדרש שאין ישראל נזונין אלא בזכות האמונה, וביארו בזה שהלא אי' בחז"ל (עירובין כ"ב) דשכר מצוה בעוה"ז ליכא, והקשו בזה דהלא אי' (ירושלמי ר"ה פ"א ה"ג) שהקב"ה מקיים כל מצוות התורה, והלא כתוב בתורה "ביומו תתן שכרו", ואיך אפשר שהקב"ה אינו משלם שכר מצוה בעוה"ז, ותירצו הספה"ק עפ"י מה דקי"ל (שו"ע הו"מ של"ט ס"ז) שהשובר פועלים ע"י שליח אין בזה משום כל תלין, וע"כ על שאר המצוות שצוה לנו משה שליח ה' אין בהם כל תלין, ורק על "אנכי" ו"לא יהיה לך" שמפי הגבורה שמענו יש בהם משום כל תלין, וע"כ מה שיישראל ניוונין בעוה"ז ומקבלים שכר גם בעוה"ז הכל הוא רק בזכות מצות האמונה שאותם שמענו מפי

עצמה, משא"כ בחי' 'כח' היא העושה המצוה בשביל שכרה שבעוה"ב, וזהו אספקלריא שאינה מאירה, כמו אדם שרואה איזה דבר מרחוק כך הוא עושה המצוה בשביל שכרה הבא לעת רחוק היינו אחרי עוה"ז, עיי"ש בארוכה, ולפי דברי רביז"ל מובן בפשטות שאין חשש בל תלין לבני עליה שהם שמחים במצוות עצמם כ"כ ואף אם יתבעו שכרם בעוה"ז הרי השכר שיתבעו הוא שיומן להם השי"ת מצוה נוספת כנ"ל דשכר מצוה מצוה, וממילא אין אצלם החשש שיאבדו שכר המצוה בעוה"ב אף כשיתבעו שכרם בעוה"ז.

יג] והוסיף מו"ר בביאור דברי רביז"ל הנ"ל שלכא"ו מה הקשר בין נבואת משרע"ה באספקלריא המאירה לענין עשיית המצוה בשמחה גדולה כ"כ, וביאר בזה עפ"י דברי האריז"ל הידועים שזכה לכל השגותיו העצומות ע"י שהיה שמה בעשיית המצוות בשמחה גדולה מאוד, וחזינן מזה שעשיית המצוה בשמחה גדולה היא הדרך שעל ידה אפשר לזכות להשגה בבחי' אספקלריא המאירה [וכמש"כ במקו"א בשם הצמח מתלמידי האריז"ל שהאריז"ל זכה לבחי' השגה ברורה כ"כ עד שראה כל העולמות מלמעלה למטה וזה י"ל שזה בבחי' אספקלריא המאירה, וכ"כ הרח"ק מקאמארנא זי"ע (בספח"ק שולחן המהור סי' ס"ז סק"ב) על האריז"ל שהיה גדול מכל הנביאים, ולחנ"ל היינו שזכה לבחי' אספקלריא המאירה].

יד] ודיבר בארוכה על ענין אספקלריא המאירה, שזה שייך אף לדידן שאין אנו נביאים, בענין בהירות האמונה, שתהא האמונה באופן של בהירות בבחי' אספקלריא המאירה [וכדברי רביז"ל בשיחות הר"ן (אות ק"ו) שהחכמה ביחד עם האמונה

יא] ומסיים בזה היש"מ די"ל דבמצות נדרים ליכא חשש כלל דבל תלין, דכיון דקיי"ל (נדרים ט' ע"א) דטוב מזה ומזה שאינו נודר כל עיקר, א"כ כמו השוכר לאיזה אדם להיות בטל מאיזה מלאכה כדי שלא תזיק לו אותה המלאכה ומלמדו שבכ"ז אם ירצה ויעשה המלאכה יוכל לסלק החיוק באיזה דרך, דליכא בזה בל תלין, דהוא לא שכרו לעשות המלאכה אלא להיבטל מהמלאכה ואינה נקראת פעולה, וה"נ מכיון שציוה ה' שלכתחילה אין לנודר כלל ליכא חיוב דביומו תתן שכרו לנודר, וא"כ במצוה זו דיבר משה בבחי' "זה הדבר" הן לראשי המטות שבבחי' הבני עליה ואח"כ חזר משרע"ה ולימד זאת בבחי' "זה הדבר" אף לכל בני ישראל (כמש"כ רש"י על הפסוק) ואף לפחותי הערך, משום שבמצוה זו ליכא חשש דבל תלין אף אם יתבעו בני ישראל השכר וממילא היה יכול לזכות לכל בני"י לשמוע המצוה בבחי' הגבוהה כששכינה מדברת מתוך גרונו (משא"כ בשאר המצוות אף שבכולם חזר משרע"ה לאומרם לכל בני"י כמש"כ רש"י חזר עליהם בבחי' נמוכה ב'כח' ולא בבחי' ד'זה' כנ"ל), עכ"ד היש"מ.

יב] ומו"ר הוסיף בזה די"ל דבבני עליה ליכא חשש דבל תלין על שכר המצוות (לא רק משום הטעם הנ"ל שכתב היש"מ שהם בודאי לא יתבעו שכר המצוות בעוה"ז), עפ"י הא דא"י בלקו"מ (ח"א תורה ה') לפרש הענין דנבואת משרע"ה שנתנבא ב"זה הדבר", ומבאר בזה רביז"ל שהדרגה האמיתית דבבחי' אספקלריא המאירה היא שתאיר לו כל מצוה כל כך ועושה המצוה בשמחה גדולה כל כך עד שאינו רוצה בשום שכר עוה"ב אלא הוא רוצה שיומן לו הקב"ה מצוה אחרת בשכר מצוה זאת כמאמר חז"ל "שכר מצוה מצוה" כי הוא נהנה מהמצוה

טז] ופירש בזה הפסוק "ויכתב משה את מוצאייהם למסעיהם עפ"י ה' ואלה מסעיהם למוצאייהם", שכידוע נתקשו המפרשים בכפילות הלשון וכן בהיפוך הסדר (מוצאייהם למסעיהם מסעיהם למוצאייהם), וביאר בזה מו"ר ע"ד הפנימיות שמוצאייהם מרמז על בחי' יציאה וירידה מלמעלה למטה שהיא בחי' אור החכמה היורדת מלמעלה למטה, ומסעיהם מרמז כנ"ל על בחי' המ"ב מסעות שמרמזים על אש העליה דמלמטה למעלה (דהעליה כידוע בשם מ"ב) שבבחי' הבינה, והנה בבחי' הזו"ן נראה שהבינה למעלה מהחכמה, שהרי הז"א ששרשו מהבינה משפיע להמל' ששרשה מהחכמה, אך אחרי שהמלכות נתקנת ועולה לשרשה שבחכמה אז היא למעלה מהכל, וה"נ בענינינו שהמסעות משפיעים ומתקנים את האמונה (וכנ"ל מהלקו"מ שאלה מסעי מתקן את אלה אלקיך ישראל).

יז] וזהו הפי' ב"ואלה מסעיהם למוצאייהם" שכל פרטי המסעות (שבבחי' כל פרטי הז"א ששרשו מהבינה כנ"ל) משפיעים ומתקנים האמונה והמלכות ששרשה מהחכמה (שנקראת למוצאייהם כנ"ל), אך אחר גמר המסעות כשנתקנה האמונה ועלתה לשרשה העליון אז בא משרע"ה וגילה שורש העליון דהאמונה דהמלכות שהיא קבועה בקיצו של יו"ד, במקום היחוד במקום שהחכמה מעל הבינה, וזהו "ויכתוב משה את מוצאייהם (בחי' החכמה שמעל) למסעיהם (בחי' הבינה) ששם המקום של שורש המלכות (שנקראת כביכול פי ה' בבחי' מלכות פה) ונכתבו ד' הבחינות בתורה בבחי' הסדר של שם הוי"ה כסדרן, מוצאייהם (י) למסעיהם (ה) מסעיהם (ו) למוצאייהם (ה) וכנ"ל.

החזקה הרי"ז בבחי' ראייה שזה בבחי' נבואה, ובהרמז שכתב ע"ז מוהרנ"ת (בלקוה"ל אה"ע לפני ההקדמה) **שאמונה** הוא ר"ת "נפתחו השמים וראוה מראות אלקים", וסיפר ע"ז בארוכה סיפור מהרה"ק ר' אשר מקארלין זי"ע שאמרו לו משמים שעריכת הסדר בליל פסח שערך אחד מחסידיו הפשוטים מאיר מאוד, והתברר שעברו על חסיד זה נסיונות קשים מוזגתו שכעסה עליו והפריעה לו מאוד בעריכת הסדר והוא התחזק מאוד בענין האמונה, והרבה לשפוך את נפשו בדיבורים להשי"ת על כל הפרעה מצידה שיודע ומאמין שהיא אינה אלא שליח מאיתו ית' וחכל לטובתו מאיתו ית' לזככו ולטהרו ולהעלותו שיוכה לכל תיקוני הלילה הק' באופן הטוב ביותר בעבורו וכו' וקיבל כל הביזיונות והגידופין שגידפה אותו בהכנעה ואהבה וכו' עד שעיי"ז האיר הסדר שלו מאוד בבחי' אספקלריא המאירה, וכנ"ל שעבודת בהירות האמונה נחשב בבחי' נבואה באספקלריא המאירה.

טז] וקיישר ענין תיקון האמונה לפר' מסעי, וכדברי רביז"ל (תנינא תורה ס"ב) ש"אלה מסעי" מכפר על "אלה אלהיך ישראל", שכל המסעות הם לכפר על פגם האמונה, והסביר בזה עפ"י הנ"ל שתיקון האמונה בשלימות בבחי' אספקלריא המאירה שהוא בבחי' הראיה וגילוי היחוד הרי"ז בבחי' שם ע"ב (שם החכמה שבבחי' הראיה), וזו העבודה לתקן ע"י המ"ב מסעות שבבחי' שם מ"ב (שהוא שם הבינה) את האמונה עד שתהא האמונה בבהירות כ"כ ובבחי' ראית האלקות שבבחי' החכמה וגילוי היחוד דשם ע"ב.

רשימות משיחות קודש שנאמרו בשב"ק פרשת דברים תש"ע(*)

דברי חיזוק והתעוררות בקבלת שבת לפני תפילת כגוונא

וויכחו את גופם ע"י עמל זה שיהא גופם ראוי להיות משכן לשכינה הק', אך עצם השראת והורדת אור השכינה הוא בשם הוי"ה כנ"ל, ולזה מסוגל מה שאנו נשארים בשב"ק שאחרי יום ההילולא בעיה"ק צפת להמשיך עלינו ע"י המנוחה והקדושה דשב"ק את השראת השכינה בפועל, וכידוע שבשב"ק מאיר הארת שם ע"ב (שהיא שם החכמה שנקראת קודש בבחי' שבת קודש).

ג] ודיבר בארוכה שעל כל אחד לקיים דברי רבינו הבעש"ט הק' זי"ע (בעש"ט עה"ת פר' עקב אות ל"ב) וז"ל: ויתבודד תמיד מחשבתו עם השכינה, שלא יחשוב רק באהבתו אותה תמיד, שהיא תדבק בו, ויאמר תמיד במחשבתו מתי אזכה שישכון עמי אור השכינה עכ"ל, והיינו שיש להשתוקק תמיד ברצון ובכסופין בדבורו ובמחשבתו מתי אזכה להיות מרכבה לשכינה, שההשתוקקות והכיסופין והרצון האלו הם בבחי' התקשרות לספי' הכתר הממשיך על האדם אור הקדושה והדבקות, עד שיזכה לקיים מצות "ובו תדבק" שהיא תכלית כל המצוות כדאי' בזוה"ק (פרשת יתרו דף פ"ב ע"ב) שכל התרי"ג מצוות הן עימין (עצות) להגיע על ידם לדבקות השי"ת, והיינו כמש"כ הרמב"ן עה"פ "ולדבקה בו" (דברים י"א, כ"ב) וכתב שם שהוא סוד גדול וז"ל: "שתהיה זוכר השם ואהבתו תמיד לא

א] פתח בשם הספה"ק שבנין המשכן ע"י בצלאל היתה בכוונות הצירופים דשם אהי-ה (שמצד הגבורות), [וכדאי' בספר כנפי יונה המובא במגלה עמוקות (אופן ק"ג), עה"פ "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" שיש בפסוק זה כ"א אותיות שהוצרך בצלאל לחשוב בשם של אהי-ה שהוא בגימ' כ"א] והורדת והשראת השכינה אל המשכן ע"י משרע"ה היתה בכוונת צירופי דשם הוי"ה (שמצד החסדים) [וכדאי' במג"ע שם בשם האריז"ל עה"פ "וכבוד ה' מלא את המשכן" שהכוונה על מילוי האותיות דתיבת 'משכן' שזה בגימ' רל"ו שמרמז על ד' מילויי הוי"ה (ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן) עם ד' אותיות הוי"ה פשוט שבגימ' ביחד רל"ו], ורימז זאת בתיבת "אלה" שבתחילת הפרשה שהיא ר"ת אהיה לבנין המשכן, והסביר שענין רמז זה הוא בתחילת דברי המוסר של משרע"ה על כל העבירות שנכשלו בני' במדבר, ששורש כל העבירות הוא מהא שאין מעמידים הסדר של אהי-ה והוי"ה כראוי על מכונו שכל עבירה מגבירה את צד הגבורות מעל צד החסדים, ואכמ"ל.

ב] וקשר זאת לענין כל אלו שזכו להשתתף בעש"ק זו בנסיעה הק' להילולא דרבינו האר"י הק' זי"ע, שכל ענין היגיעה והעמל בעבודה"י שייך לענין ספי' הבינה, ואמנם ביגיעה זו עשו בנפשם בחי' של בנין המשכן, היינו שהכשירו וטיהרו

(**) נאמר בשבת חזון בעיה"ק צפת תובב"א

לשכינה, שזו ההכנה לבנין ביהמ"ק ע"י שכל אחד יכין את עצמו להיות בבחי' משכן וביהמ"ק פרטי לשכינה.

ד] ובפרט מסוגל להתחזק בעבודה הק' הזו בשבת זו שבת-חזון, שכל ישראל עוסקים עתה בקיום המצוה רבה זכרון ביהמ"ק, וידועים דברי הרה"ק רלוי"צ מברדיצ'וב זי"ע ששבת זו נקראת שבת חזון משום שמראים בחזון לכל נשמה מבני"א את ביהמ"ק דלעתיד בתפארתו וזוהי מקבל כל אחד הכח לטהר את עצמו ולהתקדש להיות בעצמו בבחי' ביהמ"ק, שע"ז נזכה תיכף במהרה דידן לבנין ביהמ"ק הגדול המקווה שירד ויתגלה לעין כל תיכף ומיד לאלתר ברחמים רבים אמן.

תפרד מחשבתך ממנו בלכתך בדרך ובשכבך ובקומך, עד שיהיו דבריו עם בני אדם בפיו ובלשונו, ולבו איננו עמהם, אבל הוא לפני ה'. ויתכן באנשי המעלה הזאת שתהיה נפשם גם בחייהם צרורה בצרור החיים, כי הם בעצמם מעון לשכינה" עכ"ל, והיינו שהצדיקים דבוקים בכל רגע בפנימיות ליבם בהשי"ת שאף כשמדברים ועוסקים עם בנ"א וכו' בכ"ז לבם כל עמם, שפנימיות לבם דבוקה רק בזכרון ואהבת השי"ת, וזה מה שעלינו לכוין לפעול אצל רבינו האריז"ל לזכות לאור העליון הנ"ל בכח הצדיקים הגדולים יחידי הדורות שזכו לדבקות העליון בתכלית עד שיש בכוחם הגדול להאיר זאת לכולנו שנזכה כל אחד לפי מדרגתו לדבקות השי"ת ולהיות מרכבה

בהליכה לאולם האוכל

הזכרנו במקו"א הקבלה מצדיקים זי"ע שאף רבינו הבעש"ט הק' זי"ע הועלה גופו הק' וטמון ליד רבינו האריז"ל, וכמו ששמע כן מו"ר גם מהרה"צ הרב קעניג שליט"א בשם אביו הגה"צ ר' גדליה קעניג זצ"ל.

ו] והסביר בזה שאמנם התכלית היא "כי בחר ה' בציון" שהיא ירושלים עיה"ק עיר דוד, והיינו שעלינו לכוין להמשיך את האור של הצדיקים העליונים שבבחי' יוסף לתוך ירושלים עיה"ק שבבחי' דוד, שהרי כידוע רבינו האריז"ל אף שנולד בירושלים עיה"ק בכ"ז כשחזר ממצרים אחרי שזכה לקבלת החשנה הגבוהה שלו לא הורשה יותר לחזור ולהיכנס לירושלים עיה"ק, וכן רבינו הק' בעל הלקו"מ זי"ע שמסר נפשו במס"נ נוראה לעלות לאר"י וכל הדרך אמר שרצונו להכנס לירושלים אך בכ"ז לא היה יכול בשום אופן להיכנס

ה] דיבר במעלתה של עיה"ק צפת תובב"א שמאירים בה אורות של צדיקים גדולים יחידי הדורות, ובפרט אורו של רבינו האריז"ל בעל ההילולא, ואמר שכל השבת הרי אנו כאילו נמצאים על ציון רבינו האריז"ל, והסביר בזה שהנה כידוע הגליל הוא חלקו של יוסף הצדיק יסוד עולם וע"כ הרשב"י והאריז"ל שמיחידי הדורות טמונים בחלקו של יוסף (ו"צפת" מלשון ראייה וצפיה למרחוק, שזה שייך לבחי' החכמה שהיא בבחי' הראיה) [ומירון היא ג"כ בגלילות של צפת, שצפת היתה עיר גדולה מערי המקלט ומירון מכפרי גלילות צפת], וע"כ גם נתגלתה כל חכמת הקבלה ע"י האריז"ל שם בעיר צפת והיו שם עוד הרבה מקובלים, שכל חכמת הקבלה בבחי' אור החכמה שבבחי' חלקו של יוסף הצדיק כנ"ל (ובבחי' אור המשיח בן יוסף שיתגלה בגליל כדאי' בזוה"ק פר' וירא דף ק"ט ע"א ופר' שמות דף ז' ע"ב) [וכבר

אח"כ להמשיך את האור שלהם לתוך ירושלים עיה"ק, שבבחי' שתהיה עבודה"י שבהתעוררות הלב בהשתוקקות ובמסיו"נ (שבבחי' האש של עבודת דהע"ה שבירושלים עיה"ק) בצירוף ובחיבור לאור היהודים והחכמה העליונה שגילה רבינו האריז"ל, ולכוין שבאתערותא דלתתא זו יתעוררו ויתגלו כבר הרחמים העליונים (שבבחי' רחמי הכתר) שהם מתעוררים ע"י חיבור הנ"ל דהחכמה והבינה (עבודה"י בהשתוקקות ובמסיו"נ ביהוד עם אור היהוד דהחכמה כנ"ל) שע"ז נזכה לגאולה שלימה ברחמים דווקא אמן.

לירושלים עיה"ק והיה רק בגליל, משום שכשהצדיקים הגבוהים שבבחי' משיח בן יוסף נכנסים ומביאים את האור העליון שלהם לירושלים עיה"ק שבבחי' ספי' הבינה (כמש"כ "דברו על לב ירושלים" – שליבא בינה) הר"ז הבאת הגאולה עצמה שתלויה בחיבור זה דהחכמה והבינה שעולה אל הכתר ועדיין לא היינו זכאים לזה בזמנם.

[ז] ואמנם עתה עלינו לכוין להתקשר לאור העליון דצדיקי האמת יחידי הדורות, שע"כ מפעם לפעם עלינו להתחבר עמם במקום מנוחתם הק', ולכוין

במעודה

רבינו האריז"ל שהואיל באר מפי אליהו את פנימיות התורה"ק, שכבר האריך בזה מו"ר בתשובה (שבריש שו"ת ים החכמה) שאין הכונה שמלכתחילה לימד אליהו הנביא זל"ט הכל לרבינו האריז"ל שא"כ לא היה נחשב לתורת רבינו האריז"ל, אלא שלאחר שהתייגע רבינו האריז"ל ביגיעתו העצומה והנוראה (כמתואר בספר שבחי האריז"ל) לחבין את דברי הזוה"ק להשיג הבנת פנימיות התורה"ק בקניני התורה"ק, זכה עוד שבא אליהו הנביא זל"ט להתום בחותם קדשו ולהסכים לכל השגה שהשיג בכח עמלו שזכה להשיג האמת (או לומר לו שעליו להוסיף יגיעה עוד עד שירד לתכלית ההשגה האמיתית), וע"כ נחשב שקיבל הכל מפי אליהו זל"ט, והר"ז בבחי' משרע"ה כנ"ל שהתלבשה השכינה בקול משרע"ה בכל דבריו שאמרם מפי עצמו עד שנחשבים כל דבריו לדברי השי"ת וכנ"ל.

[י] דיבר על הפסוק "ה' אלקיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דיבר לכם", וביאר בזה ש"אלף פעמים" הוא בבחי' ענין האלף אורות שאי

[ח] דיבר על הפסוק שבתחי' הפרשה "הואיל משה באר את התורה הזאת", ורימו זאת על רבינו האריז"ל שהיה בבחי' ניצוץ משרע"ה כמש"כ בעמק המלך, וכידוע שכל דבריו קיבל מפי אליהו זל"ט [וכמש"כ בדף השער של העין חיים ובחקדמת מוהר"ו שם (דף ד' ע"א), וכמו שכתב רבינו בעל התניא זי"ע באיגרתו (איגרת נ"ו בספר אגרות בעל התניא ובני דורו) שע"כ א"א לחלוק על דברי רבינו האריז"ל] וזה מרומז בתיבת **הואיל** שהיא אותיות **אליהו**.

[ט] וביאר שרמז זה הוא בתחילת ספר משנה תורה שמשמע"ה "מפי עצמו אמרם" כלשון חז"ל (מגילה ל"א ע"ב), וביארו בזה בתוס' ובראשונים שם דהיינו בבחי' שכינה מדברת מתוך גרונו, שמכיון שאמרם משרע"ה בדבקות השי"ת כ"כ גדולה התלבשה השכינה בקולו, וכל דיבוריו אף שמפי עצמו נהיו נבואה מהשי"ת וחלק מחמשה חומשי תורה, וה"נ בענין הרמז הנ"ל דקאי הפסוק על ניצוץ דמשרע"ה שהוא

לתוך בנין חיצוניות המשכן שבבחי' כלי הבינה ולכן נעשה זאת ע"י משרע"ה שבבחי' הדעת המקשר החו"ב.

יג] דיבר על קושיית המפרשים (רמב"ן, אזה"ה, כלי יקר) הידועה עה"פ "גם בי התאנה ה' בגללכם" וגו', שאי"ז מובן שהרי משרע"ה לא נכנס לאר"י בגלל חטא מי מריבה ולא בגלל חטא המרגלים (ונשכה התירוץ שתייר) [ועיין בקונ' נשמתין חדתין פר' חוקת מש"כ שם בארוכה בביאור חטא מי מריבה, שכשהכה משרע"ה את הסלע במעשה ולא דיבר אל הסלע בפיו השפיע זאת על בני' שנחיה אצלם הדמיון כאילו עליהם לכבוש ולנצח את היצה"ר בכח הבחירה שלהם למעשה (ונשכה מהם האמת שעיקר הבחירה היא בענין הגברת הרצונות דקדושה והוצאת הרצונות בפיחם בתפלה להשי"ת) שמוזה שורש כל הנפילות, וע"כ לא היו יכולים בני' הנכנסים לאר"י לעמוד כראוי במלחמה נגד היצה"ר ולא יחזיקו מעמד נגד כל המניעות והעיוכים וממילא לא היה יכול משרע"ה להיכנס לאר"י לגמור איתם את התיקון השלם, עיי"ש בארוכה, ולפ"ז התבאר שם שפגם דמי מריבה דמשרע"ה גרם לבני' לחזור וליפול באותה טעות של דור המרגלים שנפלו בדעתם כשראו את הענקים שבאר"י, שמבאר בזה הח"ח (שמירת הלשון פר' שלח) שהיה נדמה להם שהתפקיד של בני' לנצח אותם בכח הזכויות שלהם, ושיערו המרגלים שאין לבני' כ"כ הרבה זכויות להיות ראויים לנס כזה גדול לנצח כאלו ענקים, והאמת היא כדברי יהושע וכלב ש"אם חפץ בנו ה' והביא אותנו אל הארץ הזאת" וגו', שמרומז בזה שהעיקר שיהא אצלנו חפץ ה', היינו שהחפץ והרצון שבנו הוא החפץ של ה' שבזה עיקר הבחירה שלנו, ואז כשאנו חפצים ברצוננו ובחרים ברצון ה' בזה עשינו כבר העיקר מה

(שער הכונות דרושי השבת דף ס"ו ע"א) שמשמע"ה משפיע אותם לבני' בכל ערב שבת, והמה בבחי' אור החכמה שנקראת אלף ("ואאלפך חכמה" וכמש"כ הביאור בזה במקו"א שספי' המלכות נקראת בבחי' אחת, והז"א בבחי' עשר, והבינה בבחי' מאה, והחכמה בבחי' אלף), ורק אחרי שמשמע"ה מאיר לבני' את אור החכמה מוסיף לברכם ואומר "ויברך אתכם כאשר דיבר לכם" היינו שיאיר השי"ת עליהם את אור חתור שהוא בבחי' אין גבול לברכותיו (כמש"כ רש"י על הפסוק) שהארת חתור בבחי' הארת אין סוף ברכות אכי"ר.

יא] דיבר על תיבת "אלה הדברים" שאי' (במגלה עמוקות והובא בחומת אנך לחיד"א בריש הפרשה) שהיא ר"ת אבך לשון הרע, שתחילת המוסר של משרע"ה היה על אבך לה"ר, שבזה אי' בגמ' (כבא בתרא קס"ה ע"א) שכולן באבך לה"ר, וזהו "אל"ה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל" שהוכיח משרע"ה את כולם לפני כניסתם לאר"י לתקן את קדושת הפה ולטהרו מכל אבך לה"ר כדי שיוזכו עי"ז להיכנס לאר"י בקדושה (שאר"י בבחי' ספי' המלכות שקשורה לענין קדושת הפה).

יב] וקישר ענין זה למה שדיבר לעיל שהר"ת של אלה הוא אהיה להקמת המשכן, ופירש בזה שהענין תיקון הפה הוא התיקון של משיח בן דוד שכנגד ספי' המלכות (מלכות - פה), וכן ענין הקמת המשכן ע"י שם אהי-ה הוא בבחי' עבודת משיח בן דוד שבבחי' תיקון ובניית חיצוניות המשכן שע"י שם אהיה שם הבינה שבבחי' תיקון החיצוניות, ולכן עיקר עבודת בנית המשכן נעשתה ע"י בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה (בבחי' משיח בן דוד שלמטה יהודה) והשראת השכינה שע"י שם הוי"ה במילוי ע"ב ע"י תפילת משרע"ה שהתפלל "ויחי נועם ה"א" וגו' היא בבחי' גילוי אור החכמה

שורש אור גבוה בנפשו (וכדאי' מהאריז"ל הא שקין התגבר והרג את הכל היות שיש בשורש נפש קין כוחות אורות חזקים) ואורות חזקים אלו יכולים להתגבר ברוחניות על דעת הדיין ולהפיל אותו וע"כ צריך ציווי מיוחד של התורה לחזק את הדיין שלא תיחלש דעתו מהאורות החזקים של נפש האדם הקשה, משא"כ כששני בעלי הדין הם אנשים קשים אין החשש הנ"ל.

טו] דיבר מענין הרמז הפנימי שיש בפסוק הנאמר על עוג מלך הבשן "הנה ערשו ערש ברזל וגו' תשע אמות ארכה" וגו', שעוג מלך הבשן רצה להילחם עם בני' למנעם מלהיכנס לאר"י, שאר"י היא בבחי' שלימות כל עבודה"י, ששלימות הכל היא דוקא ע"י האמונה, ובבחי' "בא חבקוק והעמידן על אחת - וצדיק באמונתו יחיה" (מכות כ"ד ע"א), שכל שלימות וחשיבות של כל מצוה ושל כל עבודה"י נקבע ונשלם לפי גודל האמונה בהשי"ת שבה היא נעשית, שבחירות וחיוזק תוקף האמונה היא שמביאה את השראת השכינה על כל התומ"צ ועל כל העבודה"י, וזה בחי' הענין שתכלית קבלת התורה היתה להיכנס לאר"י, שאר"י היא מכוונת כנגד ארץ העליונה שהיא השכינה הק' שבבחי' ספי' המלכות הק' שבבחי' שורש האמונה שהיא שורש ותכלית הכל.

טז] ועוג מלך הבשן הרי באמת היתה לו אחיזה במדת היסוד (שהיא הספי' הכוללת את כל מ' הספי' הק') וכדאי' שע"כ הוא פלט וניצל מהמבול, וע"כ אי' בזוה"ק (פרשת חוקת דף קפ"ד ע"א) שאף משרע"ה היה ירא ממנו מפני אות המילה שלו שמל אותו אאע"ה (עד שאמר לו השי"ת "אל תירא אותי" ומפרש הזוה"ק דהיינו שלא ירא מהאות ברי"ק שלו), וזהו הרמז שהיתה ערשו תשע

שמוטל עלינו, ואז נזכה שיגמור ה' בעדנו לטובה, וע"י הכאת משרע"ה בסלע נתעורר שוב אצל דור באי הארץ בחי' הטעות הזאת שע"כ לא היה יכול משרע"ה להיכנס איתם לאר"י לגמור איתם התיקון השלם, ובוה תירצנו שם את הקושיא הנ"ל על דברי משרע"ה "גם כי התאנף ה' בגללכם לאמר גם אתה לא תבא שם" שתולה משרע"ה את אי כניסתו לאר"י שהוא בגלל חטא המרגלים, שזה תמוה, ולהנ"ל א"ש שולא המרגלים שקדמו להכניס טעות זאת בכלל ישראל לא היתה חוזרת ומתעוררת טעות זו בכלל ישראל בהכאה דמשרע"ה וממילא לא היה משרע"ה נענש, ורק ע"י פגם המרגלים מקודם נתעוררה בקל שוב טעות זו בכלל ישראל בהכאה דמשרע"ה, ובגלל זה לא היה יכול משרע"ה להיכנס לאר"י כנ"ל.

יד] דיבר על הפסוק "לא תגורו מפני איש" שאי' (סנהדרין ו' ע"ב) שאם יבוא לפניך לדין אדם אחד קשה (גבר אלים) ואחד רך ושמעת דבריהן ואתה יודע להיכן הדין נוטה א"א לומר להן איני נזקק לכם מפני הלאו דלא תגורו, ואי' בתוס' שם דהא דנקטה הגמ' אחד רך ואחד קשה מפני שאז יש החשש שיגור הדיין מפני הבע"ד הקשה, אך בשני בע"ד חזקים הבע"ד שני שיפסוק לטובתו יסייע לדיין ואין החשש שיגור הדיין מהבע"ד שחייבו, והקשו המפרשים שלכאז' דברי תוס' אינם מובנים כ"כ במציאות שהרי הבע"ד שפסקו לטובתו ויצא זכאי מסתלק והולך לו ועל הדיין נשאר הפחד מהבע"ד שנתחייב שיויקנו אח"כ לאחר זמן בתור נקמתו. ופירש בזה מו"ר שהדיין שהוא אדם צדיק אין חשש שיהא אצלו סתם פחד גשמי מאדם אלים, אלא יש החשש הרוחני שכשאחד אדם קשה ואחד אדם רך יפסוק לטובת האדם הקשה היות שלאדם קשה יש

אמות ארכה [וכן ארבע אמות רחבה מרמז על ד' אותיות שם הוי"ה שבבחי' אחיותו בהז"א - ע"י אחיותו בספי' היסוד וכנ"ל] היינו שהיתה לו אחיזה בכל התשע ספי' הק', אלא שלא היה לו הענין של צדיק באמונתו דייקא יחיה [וכדחזינן גם שכבר בתחילת ההתהוות של עם ישראל ע"י אברהם אבינו ע"ה ראש המאמינים בא עוג ורצה שיהרג אאע"ה במלחמה עם הארבעה מלכים ששבו את לומ, והיינו שלחם עוג נגד אאע"ה שגילה את האמונה הק' בעולם].

יז] ופירש בזה שאמנם בודאי שגם עוג היתה לו אמונה בהשי"ת אלא שהיתה האמונה אצלו בבחי' בלבול כמרומז

בתיבות "ערשו ערש ברזל" שברזל הוא ר"ת של ארבע נשות יעקב אע"ה בלחה רחל זלפה לאה, שמרמז שהיתה גם לעוג בחי' הנוק' שמרמז על בחי' האמונה, אלא שלא היתה אצלו האמונה באופן הראוי כנראה מהיפוך הסדר שבר"ת ברזל הנ"ל (שמקדים השפחות לאמהות), והיינו שהשתמש עם האמונה בהשי"ת כנגד דרכי התורה"ק, ובבחי' דברי הגמ' על הגנבא הקורא לרחמנא אפוס מחתרתא, וכעיי"ז יש הרבה דוגמאות ודברים דקים שיש שמשמשים בענין האמונה והביטחון שלא כראוי [וכמו שקורא לזה רביז"ל בלקו"מ (ח"א תורה ס"ג) שיש בחי' בטחון בוגד והאריך בזה מוהרנ"ת ואכ"מ].

קידושא רבא

יח] דיבר על הפסוק "אחינו המסו את לבבנו" וגו', ואמר בשם הצפע"נ שמפרש תיבת 'המסו' שהוא מלשון שנתחלק ונחצה הלב לשנים (וכדאי' כן להדיא בירושלמי מעשרות פ"א ח"ב), דעך אז היה להם לב אחד לאבינו שבשמים וע"י המרגלים נתחלק הלב לשנים, ופירש בזה שענין ההתחלקות הזאת מרומזת בתיבת "המסו", בבחי' ההתחלקות דהמ' והס' שכידוע מ' וס' מרמזים על הבינה והחכמה (וכמרומז גם בלקו"מ ח"א תורה נ"ט), [שהמ' מרמזת על בן ארבעים לבינה, והס' מרמזת על זקן שקנה חכמה שלהאריז"ל הוא מגיל ס', וכן מרומז הענין בצורת האותיות, שהבינה בבחי' כלים שבבחי' ריבוע כמו אות ס' והחכמה בבחי' אורות שאין להם צמצומים וקצוות כמו אות ס' העגולה ללא קצוות], והמרגלים הפרידו והרחיקו את אר"י מליבות בני, שאר"י היא בבחי' החכמה לעומת חו"ל שבבחי' הבינה, ועשו פירוד בין החכמה והבינה חילקו בזה בין המ' והס' כנ"ל.

יט] וקישר הענין לענין דתפילין דרש"י ור"ת בהקדם דברי מוהרנ"ת (הל' תפילין הלכה ח' אות כ"ז-כ"ט) שמאריך בגודל הצורך בזמנינו בעקבתא דמשיחא להיוהר להניח ב' התפילין דרש"י ור"ת, שהיות שבסוף הגלות רואה הבע"ד שרואה שקרוב קיצו לבוא ע"כ מתגבר מאוד מאוד בכל כוחו על נפשות ישראל להרחיקם מהשי"ת, וכל כח היצה"ר נמשך משורש הדין מחלל הפנוי, וא"א לעמוד נגדו כי אם בכח הצדיקים הגדולים מאוד שיכולים להיכנס לתוך בחי' חלל הפנוי שהוא שורש הדין ולהמתיק הדין שם בשרשו, והכח לזה מקבלים דייקא מתפילין דר"ת וכמש"כ רבינו האריז"ל (שער הכונות ענין תפילין דרוש ו') שסדר הפרשיות דתפילין דר"ת הם בבחי' הקדמת הגבורות היוצאים קודם החסדים, שפרשיות תפילין דרש"י שהם כפי הסדר שנכתבו בתורה הם כנגד ד' אותיות שם הוי"ה שבהם קודמים החסדים לגבורות, היינו

לקרב את עצמו להשי"ת להמשיך על עצמו תוספת קדושה צריך להניח תפילין דר"ת כמו שהזהיר רביז"ל את אנשיו להניח תפילין דר"ת, ואמר שברצונו שכל בחור בהיותו בר מצוה יניח גם תפילין דר"ת, כי כל ההתרחקות מהשי"ת נמשך מהיצה"ר ששרשו ממדת הדין שנמשך מחלל הפנוי הנ"ל, וע"כ עיקר תוספת קדושה נמשך על האדם על ידי תפילין דר"ת שנמשכין מבחי' הצדיקים הנ"ל העולים לבחי' שורש הדין של בחי' חלל הפנוי וממתיקין הכל בשרשם שע"ז נמשך כח על כל הרחוקים לשבר ולבטל את היצה"ר הנמשך משם, עכת"ד מוהרנ"ת שם.

כא] ומו"ר האריך מאידך לבאר שאף שכנ"ל ממוהרנ"ת יש בתפילין דר"ת קדושה גבוהה מ"מ קיי"ל דעיקר קדושת התפילין היא בתפילין דרש"י דייקא, שבבחי' הקדמת חסדים אל הגבורות, וכן קדושת תפילין דרש"י היא כנגד קדושת שם הוי"ה כסדרן, שבידוע גודל קדושת שם הוי"ה כסדרן מעל כל השמות שאינם נמחקים (משא"כ לשם יהי"ו שכנגד תפילין דר"ת אין קדושה זו, וביאר בזה שאף שלתפילין דר"ת יש המעלה הגבוהה הנ"ל להמתיק את מדת הדין בשרשה מ"מ הדרך האמיתית והמעולה דדחמתקת מדת הדין אינה בדרך הקשה דהעמידה ביסורים ובנסיונות הקשים כנ"ל, שדרך זו היא הדרך של רבי עקיבא (כמש"כ בלקוה"ל שם) שהשתוקק כל ימיו למסור נפשו באחד בדרך היסורים במס"נ כדי להמתיק בזה שורש מדת הדין כנ"ל, אך רשב"י תלמידו דר"ע גילה דרך גבוהה ומעולה מזו כדאי' בספר ויקהל משה להמתיק מדת הדין בדרך היהודים (ולעשות גם המס"נ עצמה כאופן של קבלת מס"נ ביהודים), ובעניינינו מתבטאת ומתגלית דרך הרשב"י ע"י חיבור תפילין

שאות י' שכנגד החכמה שבבחי' החסדים קודמת לאות ה' ראשונה שכנגד הבינה שבבחי' הגבורות, וכן אות ו' שכנגד הז"א קודמת לאות ה' אחרונה שבבחי' המלכות שהיא בבחי' תוקף הגבורות, משא"כ בתפילין דר"ת שאינן כפי סדר כתיבת הפרשיות שבתורה וקודמת פר' "והיה אם שמוע" וכו' שכנגד ספי' המלכות לפר' שמע ישראל שכנגד ספי' הז"א, הר"ז מורה על ענין שם הק' "יהוה" שבה קודמת ה' אחרונה שכנגד בחי' מדת הדין, שבבחי' ענין המחשבה הקדומה שעלה לברוא את העולם במדת הדין, וע"כ תפילין דר"ת מרמזים על דרגת הצדיקים הגבוהים שיכולים לעמוד אף בבחי' תחילת המחשבה שהיתה הכוונה לברוא העולם במדת הדין, והקב"ה מתנהג עמם במדת הדין והם עומדים בכל הנסיונות וסובלים כל מיני יסורים הנמשכין ממדת הדין ונשארים על עמדם עד שזוכין למה שזוכין, כמו שאמר יעקב אע"ה על אברהם ויצחק **"האלקים"** אשר התהלכו אבותי לפניו, שהוא בחי' מדת הדין שהצדיקים הולכים בה, כי הם ממתיקים הדין בשרשו בתחילת המחשבה הנ"ל, כי הם מאמינים ויודעים שהיסורים והדינים בעצמם הם טובות גדולות, וע"ז הם זוכים לעלות ולכלול בתחלת המחשבה דהיינו במדת הדין לבד, דהיינו שסובלים כל מיני יסורים ועומדים בכל הנסיונות והקטרוגים שכולם נמשכים ממדת הדין ומשברין הכל וכו'.

כב] וע"כ מסיים מוהרנ"ת שם שכל מי שרוצה לקדש את עצמו בתוספת קדושה צריך להניח גם תפילין דר"ת כדי לקבל הארה גם מהצדיקים הגבוהים הנ"ל שזכו לעלות לתחילת המחשבה ולהמתיק כל הדינים בשרשם ממש כי מהם אנו יכולים לקבל קדושה יתירה, וע"כ כל מי שרוצה

רש"י ותפילין דר"ת ביחד וכדרך שלימד רבינו האריז"ל (שער הכונות ענין תפילין דרוש ו') להניח ב' התפילין דרש"י ור"ת ביחד, ובדרך זו מיד כשמתעוררת הקדמת הגבורות אל החסדים דבחי' תפילין דר"ת מיד נמתקים הגבורות ע"י שם הוי"ה שמקדים החסדים אל הגבורות (ובבחי' מטי ולא מטי), והיינו שמתקנים אמנם את שורש מדת הדין ועומדים בכל הנסיונות שמשלשלים ממדת הדין (שבבחי' תפילין דר"ת) אך לא בדרך היסורים והצרות שקשורים למדת הדין אלא בחיבורם ובחמתקתם ע"י שם הוי"ה (שבבחי' תפילין דרש"י).

כב] ואחד התלמידים הקשה על דרוש הנ"ל דרש"י ור"ת דהלא כידוע

מהאריז"ל תפילין דרש"י הם בבחי' מוחין דבינה ותפילין דר"ת בבחי' מוחין דחכמה, ומדברי מוהרנ"ת הנ"ל משמע שתפילין דר"ת הם בבחי' שורש הדין, וזה לכא' להיפך מהידוע שהבינה היא שורש הדינים והחכמה ממתיקה הדינים, ותירץ מו"ר שאמנם ר"ת הוא בבחי' אור החכמה ובבחי' אור הצדיקים הגבוהים הנ"ל, אלא שכל אור גבוה ללא כלי נהיה ממנו בחי' שבירה ואחיזת הדינים וכמו הלומד רק קבלה ללא נגלה שנמצא בסכנת שבירה כידוע, וע"כ רק ע"י הצירוף והאחיוד של תפילין דר"ת עם תפילין דרש"י שהם בחי' הבינה ובבחי' הכלים לאור החכמה דר"ת, ניצל אור החכמה מהשבירה עד שיש בכח אור החכמה דר"ת להמתיק אף השתלשלות הדינים שיוצאים מהבינה.

במעודה

כג] סיפר אחד התלמידים שמעך איתו שדיבר מענין הלכה לגבי טלטול נר בשבת בגופו (באחורי ידיו) דשרי לדין דקיי"ל ככל הפוסקים דבגופו שרי אף לצורך דבר האסור כדאי' בס' שי"א ס"ח (ודלא כחזו"א שם), והזכיר בזה את דברי הפלא של שו"ע הרב (סי' רע"ז ס"ט-י) שמובא שם שיש מתירים לומר לגוי להביא נר הדולק משום שכל דבר שמותר לישראל לעשותו באיזה אופן שהוא מותר לו לומר לגוי לעשותו, וע"כ מותר לומר לגוי לטלטל הנרות להאיר לו במקום שרוצה ללכת היות שגם לישראל יש אופן שיכול לטלטל הנרות ע"י שיטלטלם בנחת בגופו כגון באחורי ידיו, ובכ"ז אסור לומר לגוי לטלטל הנרות בכדי שלא יגנבו, ואף שאנן קיי"ל שטלטול בגופו מותר אף לצורך שלא יגנבו הנרות, בכ"ז היות שבעל ההיתר הנ"ל (שכל דבר שמותר לישראל לעשותו מותר לו לומר לגוי לעשותו) הוא בעצמו סובר

שטלטול בגופו מותר רק לצורך דבר המותר ולא לצורך שלא יגנב המוקצה, ע"כ אי"א להשתמש בהיתר זה יותר ממה שמחדש ההיתר בעצמו סובר.

כד] ודיבר מו"ר קצת מהידווש זה, שלכא' הלא אין קשר בין המוח, ומדוע א"א להשתמש ביסוד ההיתר דכל דבר שמותר לישראל לעשותו מותר לומר לגוי לעשותו לגבי מה דאנן קיי"ל שמותר לישראל לטלטל הנר בגופו אף לצורך דבר האסור, ועיין מש"כ בענין דומה לזה בקונ' נשמתין חדתין פר' בהר-בחוקותי בענין מה שרצה איזה ת"ח לומר כע"ז לגבי עצת בעל התניא לגבי זכוב שנפל לכוס שישפוך הזכוב באחיזת הכוס בידו ויטחו, שלהתניא בסידור נחשב זה כבורר אוכל מפסולת, וחדש ת"ח א' שאף שהמ"ב (עפ"י המג"א ורוב הפוסקים) סובר שהדבר שיוצא מהכוס הוא הדבר

עדיין יש לחלק בין הא דהט"ז לגבי חנ"נ בשאר איסורים שהוא דין דרבנן שבהא ספיקא לקולא, משא"כ מחלוקת התניא בסידור על הט"ז לגבי ברירת הזכוב עם משקה, וכן מחלוקת התניא בסידור עם המג"א האם דבר הנשפך הוא דבר הנברר, שכיון שהוי ב' המה' באיסור דאו' יש לילך בכל אחת מהן לחומרא, וא"א לעשות בזה צירוף דב' הדברים להקל, וכן צידד מו"ר סברא לחלק בענין זה שרק בכה"ג דרבינו אפרים שרוב הפוסקים לא חששו לחלב הזה, ורק מפני הגברא רבה דרבינו אפרים הרי אנו חוששים להחמיר בה, ע"כ אין להחמיר בה יותר ממה שמחמיר בה הגברא רבה, אך במה' שאנו חוששים לעצם סברת האוסר ולא רק מפני המ"ד שאמרה שם א"א לעשות בחי' לשיטתו הנ"ל, וצ"ע עדיין בכ"ז.

כו] הזכיר דברי הרמב"ם (פיה"מ מכשירין

פ"ז מ"ד) עה"פ "כאשר תעשינה

הדבורים" שהדבש נעשה על ידי שהטל יורד על הצמח והדבורה לוקחת אותו והופכת אותו לדבש, והסביר את הענין עפ"י פנימיות שתהליך הנ"ל הוא בחי' הסדר ההשתלשלות, דהנה אי' בכוונת הטל ששורש העליון דהטל הוא מהבחי' העליונה הנקראת טלא דבדולחא (שהוא בבחי' ספי' חכמה וכדאי' שבבחי' העליונה דטלא דבדולחא עתיד ה' להחיות המתים בטל של תחיה) והטל שמקבל מבחי' טלא דבדולחא הוא בבחי' מוחין דהחכמה המקבלת מהחכמה (והרי"ז מקושר לענין הט"ל אורות שמרמו לשם כו"ז שבגימ' ט"ל שמכוונים בשם זה בחתימת ברכת מחיה מתים בימי בין המצרים, שכנ"ל בטל זה יהיו המתים ויתוקן חורבן דבין המצרים עי"ז) וכשיורד הטל על הצמח הר"ז בחי' השפעת מוחין דחכמה על הז"א (וכידוע שהז"א נמשל לעין)

הנברר (וא"כ אם יצא הזכוב לכד הוי להמ"כ בורר פסולת מאוכל האסור) מ"מ הרי במציאות כשמתה חכום להוציא הזכוב נשפך עמו גם קצת משקה ובה ס"ל להמ"כ כהט"ז דמותר, ואף שהתניא בסידור הולק על הט"ז ואוסר הוצאת הזכוב בכפית עם עוד משקה, מ"מ מכיון שייסוד האיסור בהוצאה עם עוד משקה הוא מהתניא בסידור אין לאסור יותר מה שהוא עצמו אוסר, שהתניא בסידור עצמו מתיר שפיכת הזכוב בהטיית חכום, ושם תמה מו"ר על סברא זו שאין קשר בין ב' המה' ויש לחוש בתרומתו לחומרא (עיי"ש), ואמנם כאן מצינו בשו"ע הרב כעין סברא זו, אלא שדברי השו"ע הרב כאן המה לגבי קולא שאין לסמוך על חידוש וקולא שהידוש המתיר יותר ממה שהוא בעצמו מתיר, ואין מכאן מקור לסברת הת"ח הנ"ל שאין לאסור בבורר יותר מהתניא בסידור עצמו, שהרי הוי ב' מח' שונות ונפרדות שעל כל אחת מהן ס"ל דספיקא דאו' לחומרא.

כה] ואמנם נציין שמצינו סברת ת"ח

הנ"ל בספר החשוב נשמת

שבת מהגרי"ד הרפנס שליט"א, ומציין מקור לסברא מהמשבצות זהב סי' ס"ד סק"ח בביאור שיטת הט"ז דבהתיכת חלב שרק רבינו אפרים אסר אותו ושאר פוסקים סוברים שאינו חלב אלא שומן אין לומר על חלב זה הדין של חתיכה נעשה נבילה היינו כשדבוק החלב הזה על איזה חתיכה היתר אין כל החתיכה שדבוק עליה החלב נהיית נבילה כי רבינו אפרים לשיטתו סובר שאין אומרים הדין דחנ"נ רק בבשר בחלב ולא בשאר איסורים, וכותב ע"ז הפמ"ג "וכסוגיא זו רבה בפוסקים", וא"כ חזינן דאפשר לעשות בחי' לשיטתו אף לקולא וכדברי הת"ח הנ"ל דאין לאסור בברירת הזכוב עם משקה יותר מהתניא בסידור בעצמו, ואמנם

דעניא (ח"א סי' י"ג) בשם הגה"ק בעל האמרי יוסף בשם רבותיו שלא נהגו בו, וכגון בסדר עריכת השולחן בליל שב"ק (נרות מימין וחלות משמאל) שברופשיין לא הקפידו על כך, וכן בענין הקפות השולחן בליל שב"ק שהרבה צדיקים לא נהגו בהם (וכמו שראה מו"ר אצל כ"ק אדמו"ר מבוהוש זצ"ל שעשה רק מעין הקפה במקומו ולא מסביב השולחן וכן אי' מהגה"ק ממונקאטש), והביאור בכ"ז שתלמידי בעש"ט סברו שעניני האריז"ל אין חלק המעשה שבהם עיקר אלא חלק המחשבה והכוונה שבהם (והיו עושים כל חלק המעשים ע"י הכוונה), שרק בתומו"צ מעכב עשיית המעשה בפועל ולא בעניני האריז"ל שהם תיקוני עולמות העליונים שבבחי' עולמות המחשבה, וע"כ בכל מניעה שהיתה להם לקיום המעשים כגון חשש יוהרא או שיתלמדו מהם אלו שאינם במדרגה זו הסתפקו בקיום הענין ע"י כונה ויחודים (משא"כ מקובלי הספרדים שהקפידו מאוד על קיום כל הנהגה ומעשה של האריז"ל לקיימם בפועל למעשה).

ל] ונזכיר כאן מה ששאל אחד למו"ר בענין הנהגות בציעת החלה עפ"י דברי האריז"ל ואיך שנהגו בו גדולי החסידות, והזכיר השואל את מה דאי' במכתב מהרה"ק ר' שלמה מבאבוב (הראשון) זי"ע (ונדפס בספר מכתבי קודש לבית באבוב) שבשבת שבע ברכות שלו כשהיה הוא חתן וסמוך על שולחן זקינו מרן הגה"ק בעל הדברי חיים מצאנז זי"ע, ואמר לו הרה"ק מצאנז "הרי יש לך ידיעה בקבלה וראוי לך לדעת שע"פ סוד צריכים לבצוע פרוסה לאשתו קודם שיטעם מן הפרוסה שלו, ואין להפסיק ביניהם" (וכותב שם המהר"ש מבאבוב שמחמת ילדות שבו פחד לקיים דבר זה עי"ש), ושאל התלמיד שלכאו' בכתבי האריז"ל שלפנינו לא מצינו בהדיא קפידא זו, ותרין לו

והדבורים שמוציאים הטל מהצמח ועושים ממנה דבש הר"ז בחי' אבא (חכמה) יסד ברתא (מלכות), וכידוע דברי האריז"ל שדבש בגימ' 'אשה' – בחי' הנוק' – מלכות, וא"כ הפיכה מהטל להדבש הר"ז בחי' אבא יסד ברתא כנ"ל.

כז] הזכיר את דברי רש"י שמושה הוכיח את ישראל לפני מותו דוקא כדי שלא יחזור על הדברים פעם שנית, ופירש שע"כ הצדיקים אומרים דברי מוסר דוקא בסעודה שלישית שהוא כמו לפני הפטירה שהנשמה היתירה מסתלקת ואז יכול לומר מוסר.

כת] אחד מהתלמידים הזכיר שרואים שמתוך כל הריבוי הגדול של כתבי האריז"ל הרי בהשגחה פרטית נקבע על ציון האריז"ל דוקא המימרא שאי' לומר קפיטל מזמור לדוד בג' סעודות שב"ק, והזכיר מו"ר בקצרה מה שכבר דיבר בענין זה (ונדפס בקונ' נשמתין חדתינ פר' יתרו) לתרין בדרך אפשר מנהג החסידים שאין אומרים מזמור לדוד בסעודת ליל שב"ק (עיי"ש), אלא שאמר בזה דבר חדש שבאמת י"ל שבאמירת 'מזמור לדוד' שאנו אומרים בביהכנ"ס אחרי 'ויכולו' לפני 'עלינו' יוצאים ג"כ בבחי' תיקון האריז"ל לומר מזמור לדוד בסעודת ליל שב"ק [ואמנם האריז"ל ג"כ מזכיר אמירת מזמור לדוד בביהכנ"ס (בפע"ה שער השבת פי"ג) ומוכח שמלבד אמירת מזמור לדוד בביהכנ"ס אומרים אותו שוב בסעודה, אלא שי"ל שאנו עושים ב' התיקונים בב"א].

כט] ודיבר שמצינו בעוד כמה מקומות שהחסידים ההולכים בדרך הבעש"ט הק' זי"ע לא נהגו למעשה כפשטות הנהגות האריז"ל (וכגון בענין אמירת תיקון חצות בג' השבועות בחצות היום שאי' בשו"ת אפרקסתא

שיאכלנו תיכף, אלא שיבצע הפרוסה שממנה יאכל אח"כ.

לא] ואמר מו"ר שהרוצה לנהוג כדברי הד"ח הנ"ל לחתוך פרוסה לזוגתו קודם שמועם, וחושש שעושה בזה קצת הפסק בין ברכת המוציא שאמר לבין האכילה (אע"פ שאפשר לומר שכיון שע"פ סוד יש יהוד בזה אינו נחשב להפסק כלל אלא כחלק מבציעת הפרוסה הראשונה, וכן סבר אדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל שאינו הפסק דהוי צורך האכילה כשהותך לאשתו הנמצאת שם בחדר), הרי העצה שמו"ר בעצמו נוהג כן היא שקודם חותך פרוסה גדולה מאד (וכנפסק בשו"ע סי' רע"ד ס"ב שבשב"ק יש לבצוע פרוסה גדולה שתספיק לכל הסעודה, אבל הוא חותך חתיכה יותר גדולה ממה שהוא צריך לכל הסעודה) ואח"כ חולק ממנו חתיכה לאכילתו ואוכל ומהחלק הנשאר שולח לב"ב, ובזה יוצא ידי שניהם, שלא עשה הפסק שלא לצורך בין ברכת המוציא לאכילת הפרוסה, ומאידך גם קיים דברי הד"ח היות שחתך פרוסה גדולה המספקת לו ולב"ב כאחד לפני שאכל כנ"ל.

מו"ר בפשיטות דהנה אי' בשער הכונות (דרושי קידוש ליל שבת דרוש א' ענין השולחן) וז"ל שם "ואח"כ תבצע מן הלחם הימני, שהוא כנגד אות י' של הוי"ה כנו' והוא כנגד החכמה אשר משם נמשך המזון המעולה מכל השאר, ותבצע ממנו תחלה שיעור כזית ותאכלנו אתה, ותכוין שהכזית הזוה הוא כנגד אות י' של הוי"ה שהוא הו"א, ואח"כ תבצע בציעה ב' כשיעור כביצה ותתן לאשתך, ותכוין שהיא כנגד אות י' אחרונה של אדנ"י שהיא בנוק' דז"א **ותכוין שיתחברו ויעשו שם יאהדוניה**, ואח"כ תבצע ותתן לשאר בני הסעודה היושבים שם, ולפי"ז מובן מה שאמר הרד"ק מצאנו שמכוין שפרוסת הבעל ואשתו רומז על יהוד ב' דהוי"ה אדנות ע"כ אין להפריד ביניהם אלא ליחד אותם, [אלא שבכ"ז צ"ע שהרי האריז"ל כותב להדיא שקודם יאכל הכזית שלו ואח"כ יבצע לאשתו, אלא צ"ל שלח"ה לא היה שער הכונות, והיה לו רק פע"ח ושם (בשער שבת פ"ז) לא כתוב שיטעם הבעל קודם, ועי"ל דהדב"ח מפרש שמש"כ האריז"ל 'ותאכלנו אתה' אין הכוונה

רשימות דברים מדא"ח שנאמרו בשב"ק פרשת ואתחנן-שב"ק נחמו תש"ע

בשיעור דף היומי

דקוב"ה (זוה"ק פר' יתרו דף פ"ח ע"ב), דהלא יש כ"ז אותיות שניתנה בהם התורה"ק (כ"ב האותיות עם ה' האותיות הכפולות דמנצפ"ך), וכל אות מקבלת חיות משם הוי"ה העליון ב"ה

א] דיברמהדף (שבועות דף כ"ז) אודות מינינו (כ"ז) שהוא מקושר לשב"ק, וכדאי' בבני יששכר (מאמר השבתות אות א') שא' מהביאורים לענין דשבת שמה

וכ"ז פעמים שם הוי"ה הק' הוא בגימ' שבת.

פסקנית שבגימ' שבת, ששב"ק הוא זמן הגדלות.

ב] וסיפר שנשאל השבוע מאיזה גברא רבא בביאור מה דאי מקבלת מוהר"י סרוג זי"ע (והובא מענין זה בקונ' נשמתין חדתינ פר' בהעלותך) שהתעטף הקב"ה בגילוי של אורו שצמצמו בבחי' מלבוש כביכול ובבחי' "עומה אור כשלמה", ואח"כ היתה הבחי' של קיפול ועליית המלבוש הזאת ע"י רוח "פסקנית" שהיא בגימ' (עם ב' כוללים) שב"ת וכו' [ומבאר בזה הרמ"ע מפאנו שתוספת הב' כוללים לגימ' ל'פסקנית' מרמז על ב' חצאי המלבוש] (וכמבואר ענין זה בארוכה בספח"ק המבארים את קבלת הר"י סרוג, ועיין קיצור הדרושים דעולם המלבוש דיוקאל משה' בספר ים החכמה תשס"ה, ואכמ"ל), והרי הקב"ה מקיים את כל התורה כולה (כדאי בירושלמי ר"ה פ"א ה"ג), והלא אי' בגמ' (שבת קי"ג ע"א) ופוסקים (שו"ע או"ח סי' רס"ב ס"ב) שבשב"ק אם היו בגדיו מקופלים הרי אדרבא יש לשלשלם ולהורידם למטה, ומדוע ענין עליית וקיפול המלבוש למעלה שהיא פעולה הפכית משלשול המלבושים נרמזת וקשורה דוקא להרוח פסקנית שבגימ' שבת כנ"ל.

ד] ותירץ מו"ר על כ"ז שהוא בסוד שלהוביתא דרחימותא, דהנה ענין הגדלות והקטנות משתלשל מהא דסדר האורות לבא ברצוא ושוב, אלא שלמטה במדרגות הנמוכות בעוה"ז רוב הזמן הוא בבחי' הקטנות שבבחי' הסתלקות האורות ואין נשאר האור למטה לזמן רב וע"כ ענין הקטנות איך שהיא למטה היא בחי' דבר מר שאין מרגישים התענוג שבה, ואמנם בשורש זה שעשה הש"י שהופעת האור יהא בבחי' רצוא ושוב זהו בכדי להרבות התענוג, והיינו בכדי שלא יהא התענוג רק בבחי' תענוג פשוט שבבחי' מים, שתענוג תמידי אינו תענוג, אלא יהא התענוג בבחי' התחדשות האורות והתענוגים בכל רגע שבבחי' אש האהבה (שלהובין דרחימותא) שבבחי' אהבה בתענוגים שהיא האהבה והתענוג המתחדש בכל רגע, וע"כ בשורש עולם המלבוש העליון הרי פסיקת וקיפול המלבוש העליון שמורה כביכול על בחי' הצמצום והקטנות הרי באמת אדרבא שהוא השורש לכל ענין הורדת ושלשול המלבושים למטה בעוה"ז, ושלשול המלבושים בשב"ק בעוה"ז מרמז שבשב"ק מתפשט האורות והתענוגים למטה בכל מקום, שבשבת נכללים כל העולמות באו"מ, ובשבת יורדים כל רגע שעשועים של אורות חדשים המתחדשים בכל רגע ביתר התחדשות את היחוד אהבה בתענוגים של הקב"ה וכן"י בבחי' אש האהבה בתענוגים הנ"ל, וזה משתלשל מהפסיקה העליונה בעולם המלבוש, שללא פסיקה זו היה מאיר בשבת רק בחי' אהבה רבה שבבחי' אהבה ותענוג התמידי וכדי שיתחדשו האורות בכל רגע שבבחי' אהבה

ג] והוסיף מו"ר על קושיא הנ"ל שהרי בפשטות ענין העלאת וקיפול המלבוש הוא בבחי' העיבור והקיפול של העובר במעי אימו תלת גו תלת (שרגליו שבבחי' הנח"י מקופלים בתוך גופו שבבחי' החג"ת), והנ"ל בקיפול והעלאת המלבוש שמעלים את החלק התחתון של המלבוש שהוא בבחי' הנח"י לתוך חלק העליון של המלבוש שהוא בבחי' החג"ת הרי זה דומה לבחי' העיבור הנ"ל שהוא בבחי' קטנות וצמצום, וא"כ קשה כנ"ל איך קשור ענין זה דייקא לבחי' רוח

בתענוגים הנ"ל צריך שיבואו האורות בבחי' צמצום והסתלקות באופן של מטי ולא מטי שעי"ז מתחדשים האורות בכל רגע, וזה משתלשל מהפסיקה והקיפול הנ"ל.

ה) וביאר עוד שהם ג' בחינות, בחי' 'אהבת עולם' היא האהבה דימות החול שבבחי' האהבה כשעדיין נמצאים קוב"ה וכנס"י בבחי' פירוד, ו'אהבה רבה' היא תחילת האהבה דשב"ק כשהנאצל נתייחד כביכול במאציל בבחי' יחוד החכמה שבבחי' תענוג פשוט, ו'אהבה בתענוגים' היא תכלית האהבה דמנחה דשב"ק שבבחי' חכמה שבבחי' התחדשות היחוד בכל רגע כנ"ל, ורימוז ענין ב' מדרגות דשבת דאהבה רבה ואהבה בתענוגים בסוגי הבגדי שב"ק הנחוגים, שבגדי לבן כשב"ק הם בחי' אהבה רבה שבבחי' אור הפשוט, ובגדי לבן שנוסף בהם קישוטים לתוספת יופי וכן לפי השר שלום מבעלז זי"ע שבגדים שחורים המבריקים ומתנוצצים חזק נחשבים כבגדי לבן, הרי הם בבחי' התחדשות האורות שבבחי' אהבה בתענוגים הנ"ל.

ו) בדברי הגמ' שכל הנשבע לבטל איזה מצוה או לעבור איזה עבירה לא חלה שבועתו (לת"ק) דכבר אנו מושבעים ועומדים מהר סיני לשמור את כל התורה ולא חלה שבועה לבטל שבועת הר סיני, הקשה אחד מהתלמידים עפ"י הא דא"י (הו"מ סי' ל"ד ס"ה) שמי שעבר על שבועתו נפסל לעדות, וא"כ כל אחד שעובר איזה עבירה או מבטל איזה מ"ע יפסל לעדות, שהרי עבר בזה על שבועת הר סיני הנ"ל, ותירץ מו"ר עפ"י מה דא"י (הו"מ סי' ל"ד ס"ב) שרק עבירה שיש בה מלקות פוסלת האדם מעדות, ושבועות הר סיני אין עליה חיוב מלקות. [ושו"מ שהט"ז ביו"ד סי' ב' סק"ז מקשה על דברי המחבר שפוסק שם שמומר לאכול נבילות לתיאבון

פסול להעיד על עצמו ששחט כהוגן ואפילו נשבע ששחט בענין יפה אינו נאמן, וכתב בב"י הטעם לזה שהרי הוא חשוד על השבועה שהרי עבר באכילתו נבילות על השבועה שנשבענו בהר סיני, ומקשה שם הט"ז שא"כ היה לנו לפסול כל העובר עבירה אפילו עבירה שאין בה מלקות מעדות ומשבועה היות שעבר על שבועת הר סיני, ועיי"ש בהגהות צבי לצדיק שמתרץ דבכל פעם מוקמינן לאדם בחזקת כשרות ותלינן מספק שלא ידע משבועת הר סיני, אך לענין השחיטה פסלינן שחיטתו היות שבהמה בחייה בחזקת איסור עומדת, וחזקה זו מגרעת חזקת כשרות דהאדם, עכ"ד, ולכא"ו לתירוץ זה הרי מי שיודע כשעושה עבירה שעובר בזה על שבועת הר סיני הרי באמת נפסל בכל עבירה אף שאין בה מלקות מעדות ומשבועה, וצ"ע רב].

ז) ודיבר מענין זה דשבועת הר סיני שהגמ' נדרים (ח' ע"א) מקשה ע"ז מדהע"ה שאמר "נשבעתי ואקיימה לשמור משפטי צדקך", ומתרגם הגמ' שאף שלא חלה שבועת דהע"ה (דהוי שבועה על שבועה) מ"מ נשבע כדי "לזרוזי נפשיה", ולכא"ו צ"ב תי' הגמ' דכיון שלא חלה שבועתו איזה לזרוזי נפשיה איכא. ותירץ ע"ז מו"ר עפ"י מה שקיבל מאחד מרבותיו הגאון ר' לייב גורביץ זצ"ל (ראש ישיבת גייטסהד) בענין המעלה והצורך לקבל על עצמו קבלות טובות ביוהכ"פ, שביאר בזה שע"י שהאדם בעצמו מתבונן בחשיבות ונחיצות הדבר עד שרוצה אותו בבחירת עצמו ומקבל אותו על עצמו מרצונו הר"ז מועיל לו כנגד היצה"ר שיהא לו יותר קל לקיים הענין, שאי"צ לזה כ"כ בחי' הביטול והקבלת עול מכיון שבחר בקבלה זו מרצונו (וכמרומו בדברי רש"י עה"פ זעתיא אם שמוע תשמעו בקולי – אם עתה תקבלו

וטוען עליה שהיא אינה מצוה, וע"כ אם נשבע שיקיים אותה מזרז בזה נפשיה נגד היצה"ר, כי הרי טענת היצה"ר נדחית ממ"נ, שאם היא מצוה הרי חייב לקיימה מחמת המצוה, כי הרי לטענת היצה"ר שאי"ז מצוה א"כ חלה השבועה שלו ומחויב לקיים זאת מחמת השבועה].

עליכם יערב לכם מכאן ואילך, וה"נ בענינינו שהשבועה לקיים מצות ה' מועילה לזרוזי נפשיה שכיון שקיבל עליו זאת בתוספת הבחירה הפרטית שלו הר"ז נותן לו כח וחשק וזריזות לקיים זאת אף שהשבועה לא חלה נויש עוד תירוץ ידוע על קושיא הנ"ל דהיצה"ר מפתה לאדם על איזה פעולת מצוה

במעודה

לא נזכרו דגים, וכן אי' בלקו"מ (ח"א תורה ט"ז) שדג מרמז על הצדיק, והיינו משום שמכוסה הצדיק כל הזמן במי החכמה העליונה וביחודים עליונים המרומזים בתיבת ד"ג, המרמז על ד' מילואי הוי"ה וג' מילואי אחי"ה שהם שורשי כל השמות והיחודים הק', ולפ"ז אתי שפיר שאין קרבנות מדגים, שמכיון שענין הקרבנות הוא דוקא להעלות דברים הנמוכים והתחתונים מלמטה למעלה א"א לעשות זאת בדגים שכבר הם בבחי' למעלה.

עניני הפרשה

ט] הזכיר בשם כ"ק אדמו"ר הבית ישראל זי"ע לפרש הרמז והקשר בין פר' ואתחנן לענין שבת נחמו, דהנה הפרשה פותחת "ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר", ולכא' מה מוסיפה לנו תיבת 'לאמר' (עיין אוה"ה הק' בזה), ותי' בזה בדרך רמז שמשמע"ה סיפר לבנ"י שאף שהתחנן אז להשי"ת תקט"ו תפילות להיכנס לאר"י ולא נענתה אז בקשתו מ"מ אין שום תפלה בעולם נאבדת ללא שתפעול פעולתה ח"ו, ותפילותיו הם נצחיות וקיימות ועומדות לדורות עולם לפעול בהם פעולות טובות לבנ"י עד שיפעלו לגמרי פעולתו בגאולה העתידה שיכנס משרע"ה לאר"י, וזה 'לאמר' לדורות, שהתחינות שהתחנן משרע"ה פועלות לדורות.

ח] באכילת הדגים שאל אחד מן האורחים מדוע לא מצינו קרבן במזבח מדגים (אלא מבהמות ועופות), וענה לו מו"ר שענין הקרבן הוא להעלות דייקא דברים התחתונים ולקרבתם ולהעלותם למעלה למעלה בבחי' סליקו דקורבנא עד רזא דאין סוף (וזהו פר' פקודי דף רל"ט ע"א ופר' צו דף כ"ו ע"ב), והרי ידוע מה דא' בחסידות בביאור הענין שאין דגים טעונים שחיטה היות שהדגים הם בבחי' מתוקנים ועומדים וא"צ לתיקון והעלייה דהשחיטה, וכדאי' בספה"ק (עמק המלך שער תיקוני התשובה פ"ד) שהצדיקים שצריכים איזה תיקון מתגלגלים בדגים, ומרמז זאת מגז"ש דבצדיקים נאמר "ויגוע ויאסף אל עמיו" וכן בדגים נאמר "דגי הים יאסף להם", ועפ"ז אי' בספר ישמח משה פר' וירא עה"פ "ויקח חמאה וחלב ובן הבקר" ששאל אותו רבו החוזה זי"ע מדוע בסעודת אאע"ה שנתן למלאכים לא נתן להם דגים, ותירץ לו היש"מ שהלא עיקר הסעודה הוא להעלות הניצו"ק ולתקן הגלגלים, ובדגים מגולגלים צדיקים הצריכים תיקון, והיינו צדיקים קטנים, שהצדיקים הגדולים א"צ שום תיקון ובימי אאע"ה היו רק הצדיקים הגדולים הנזכרים בתורה ולא היו מגולגלים נשמות בדגים וע"כ לא אכל אברהם אבינו דגים, וקילם החוזה מאוד תירוץ היש"מ (ועיי"ש מה שהוסיף החוזה עפ"ז לגבי סעודת שהע"ה שגם בה

יג] וסיפר בענין זה סיפור פלא מאחד בלונדון שדרכו להרבות מאוד בתפילותיו על פרנסה ובכל יום מקדיש הרבה זמן לומר כל המזמורים והתפילות המסוגלות לענין הפרנסה, עד שלפי ריבוי התפילות היה צריך להיות עשיר מופלג אך למעשה הרי הוא במעמד ומצב רגיל בפרנסתו, ובאחד מהזמנים בא לעירו איזה מקובל וצדיק שהיה ידוע שיש אצלו את "חכמת המזוזות" (שמקובלת דור אחר דור מדורות קדמונים מחכמי תימן, ומו"ר מכיר רק מעטים בדור הזה היודעים אותה) שבחכמה זו ניתן לראות על המזוזה הקבועה איזה זמן על פתח בית האדם את כל הדברים הקשורים עם אדם זה בבני חייו ומזונו ואת מצבו ברו"ג וכו' (ואמר מו"ר שעתה נפטר לבית עולמו הגה"צ רבי משה בן טוב זצ"ל שגם בידו היתה החכמה הנ"ל, ובשנים קודמות היה הגה"צ הנ"ל מקבל קהל, ומגלה הרבה דברים עפ"י חכמת המזוזה והיה לו עי"ז בזמנו פרסום גדול, אלא שכנראה בשנים שאח"כ החליט למעט בגילוי ופרסום, ואדם הנ"ל בא אל הצדיק עם מזוזת ביתו, ואמר לו הצדיק שהוא רואה על המזוזה בבירור שכבר לפני תקופה ארוכה נגמרו ימיו הקצובים לו לחיות בעוה"ז (ואמר מו"ר שענין זה של הקצבה של ימי חייו האדם נראה באופן ברור ביותר במזוזות), אלא שהיות שהוא עוסק הרבה כל יום בתפילות הוסיפו לו משמים שנות חיים, ובאמת האדם הזה הרי לא התפלל כלל על תוספת חיים ואריכות ימים, שהרי לא ידע כלל מגזירת קיצור ימים רח"ל שעליו, אלא שהיות שמו"ם עסק הרבה כל יום בתפילות על הפרנסה נתקיימו בו דברי חז"ל (בגמ' תענית ח' ע"ב) שבתפלה על הפרנסה נכללת תפלה על החיים, ולקחו את תפילותיו על הפרנסה והשתמשו בהם משמים לדבר שהיה נחוץ לו באמת והאריכו והוסיפו על שנות חייו, ומכאן נלמד גם מוסר השכל

י] וזהו ג"כ הנחמה של בני אהרי שבת"ב נראתה הבחי' הנזכרת במגילת איכה שכביכול נראה בחיצוניות ש"גם כי אזעק ואשוע שתם תפילתי, אך האמת היא כמו שמתגלה בתפילת משרע"ה כנ"ל שאין שום תפילה בעולם שאינה פועלת פעולה טובה וכל התפילות של בני במשך כל הגלות פועלות עבורם טובות נצחיות לאין קץ, וזו הנחמה של שבת נחמו.

יא] והרחיב מו"ר לדבר בענין זה שהוא מיסודי האמונה [שהרי ע"ז נקראת בשם אלהים אחרים וא"י ע"ז ברש"י (שמות כ', ב' דברים י"א, ט"ז) שהם אחרים לעובדיהם שקוראים להם ואינם עונים, ומובן מזה שהאמונה בהשי"ת שהוא אלקים חיים מהייבת שאין אצלו שום בחי' שקוראים אליו ואינו עונה ח"ו] וכנזכר בפרשתינו "ומי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו בכל קראינו אליו", ודיבר שבאמת אלו המורגלים בעסק ועבודת התפלה בפנימיות כראוי הרי רואים חמה זאת בחוש ברוב הפעמים איך שפועלים ישועות נפלאות בכל עת ע"י התפילות, שכיון שהמה עוסקים בענין התפלה בבחי' פנים בפנים כראוי, הרי גם הענין של פעולת התפילות נראה ומתגלה אליהם בבחי' התגלות דפנים בפנים.

יב] אלא אף התפילות שמשום כבשי דרחמנא א"א לפעול אותם שיתגלה פעולת התפילות תיכף, וכן לבנ"א שאין מתפללים אלא בבחי' אהוריים שאין מתגלה אליהם פעולת תוצאות התפילה ברוב הפעמים, מ"מ ע"ז ישנו ענין וצורך באמונה הנ"ל להאמין ולידע האמת שכל תפילה פועלת פעולה טובה, ולפעמים תתגלה אח"כ הפעולה בזמן קרוב, ולפעמים יתגלו תוצאות התפלה רק לזמן רחוק.

שיתפלל אדם על כל דבר בעולם ואפילו על דבר שיתכן שאינו נחוץ בעבורו, שאמנם אם באמת הדבר אינו נחוץ לטובה אמיתית בשבילו הרי יקחו משמים התפלה לצורך הדבר הנצרך באמת בשבילו.

יד] והזכיר את החשבון של החת"ם
(בדרשות החת"ם לו' אב תקצ"ג דף של"ד ע"ב) שכותב בשם רבו בעל ההפלאה (כספרו פנים יפות פר' ואתחנן) שהתקט"ו תפילות שהתפלל משרע"ה היינו בג' תפילות הקבועות דשחרית מנחה ומעריב (שתקנו ג' האבות) שבכל יום, ומחשב החת"ם שהתחיל להתפלל ע"ז ג"פ בכל יום מיום י"ז ניסן, שהרי מרים מתה בי' ניסן ומסתמא לא נסתלקה הבאר בו' ימי אבלה דלא גריעא ממתושלח שהמתין הקב"ה מלחביא מכול עד אחר ימי אבלו (כדאי' בב"ר ל"ב, ז'), ואז כשנסתלקה הבאר כשנגמרה אבילות דמרים חטא ב"שמעו נא המורים" ונקנס עליו תיכף "לכן לא תביאו" וגו' ומיד בתפלת מנחה דיום ההוא התפלל תפלה ראשונה ושוב התפלל ע"ז כל יום בג' תפילות (מלבד תפילות שבשבתות שבהם אסור לבקש צרכיו), ולפי החשבון הרי תפלה האחרונה היתה במנחה ביוהכ"פ ועמד משה ותיקן תפילת נעילה ביוהכ"פ שהיא תפלה תקט"ו שאם לא עכשיו אימתו, ואמר לו השי"ת אל תוסיף להתפלל ע"ז עוד בתפילת נעילה שאם היה מוסיף להתפלל אז בודאי היה פועל.

טז] ואמר מו"ר שי"ל בדרך רמז שע"כ
נתפשט המנהג בהרבה מקומות להאריך בתפילת נעילה לתוך הלילה (ודלא כנפסק בשו"ע סי' תרכ"ג ס"ב שיש לגמור תפילת נעילה סמוך לשקיעת החמה), ואף הרבה מאלו שבתפילת מנחה שבכל יום נוהגים כשיטת הפוסקים הסוברים לגמור תפילת מנחה בשקיעת החמה בכ"ז בתפילת

נעילה מאריכים בה עד צאת הכוכבים, וי"ל שזה בבחי' התיקון על ענין של "אל תוסף" שנגזר על משרע"ה שלא להתפלל תפילת נעילה ע"כ אנו עושים להיפך בבחי' תיקון ע"ז שמוסיפים דייקא בתפלה זו אך אף מעל הזמן הרגיל שלה.

טז] והזכיר שאמנם אצל כמה מגדולי
החסידות בדורות הקודמים היה מנהג אף לגבי תפילת מנחה שהיו מתחילים אותה סמוך לצאה"כ וממשיכים אותה לתוך הלילה [וראיה שהיה אז מנהג ההוא ממש"כ נגד זה בהריפות גדולי המתנגדים כהנפש החיים (פ"ה בפרקים שאחר שער ג') והרמ"מ משקלאב שהם מעידים בדבריהם שהיה בזמנם מנהג ההוא], ואמר שאמנם יש מקור להנהגה זו מתש"ו הגאונים (ליק סי' נ"א, הובא בשו"ת יבי"א ח"ז או"ח סי' ל"ד), שכתוב שם להדיא שבתפילת המנחה דימות החול לא חיישינן כולי האי אלא אף אם נהיה לילה באמצע שמו"ע גומר והולך אפי' בלילה, אך למעשה לא נהגו במשך הדורות רוב כלל ישראל כשיטה זו, אלא הסביר הטעם שאלו הצדיקים נהגו בהנהגה זו עפ"י המובא (ברמ"ק באור יקר כרך ט' עמוד כ"ט על הוזה"ק פר' תרומה דף ק"ל ע"א) שבתפילת מעריב אין כבר כח להכניע הדינים והחיצונים שמתעוררים בלילה, ורק בתפילת מנחה יש עדיין הכח להכניעם, וע"כ הצדיקים הגדולים שהיה להם הכח להכניע אף את הדינים הגדולים בתפלתם חפצו להיכנס בתפילת מנחה לתוך הלילה להצליח להכניע ולהמתיק אף את דיני הלילה הקשים.

יז] והזכיר מו"ר בענין הנ"ל שהחת"ם
בדרשת ז' אב תקפ"ו (דף שכ"ה ע"א) חישב כעין חשבון הנ"ל אלא שמשנה שם בכמה דברים, א. שהסתלקות הבאר היתה ביום י"ז ניסן אחר גמר ז' ימים שלמים

שהתפלל משרע"ה התפילות בנוסח שלנו, שזה תיקנו אח"כ אנשי כה"ג אלא שהתפלל ג"פ בכל יום כתקנת אברהם יצחק ויעקב אך מו"ר ענה לשואל לפי סברתו, והשיב מו"ר שהלא שמו של משיח הוא מהדברים שקדמו לעולם (כדאי' פסחים נ"ד ע"א) וממילא מובן שהשם "דוד" שהוא שורש משיח (שמישיה נקרא על שם דוד משיח בן דוד, ולחד דעה בגמ' סנהדרין צ"ה ע"ב משיח עצמו נקרא דוד) קדם לעולם, וע"כ היה יכול משרע"ה להתפלל שיצמח צמח דוד, והסמך לזה את דברי רש"י (קידושין ע' ע"א) גבי הנושא אשה שאינה הוגנת לו אליהו כופתו שא"י שם ברש"י שאף לפני שהיה אליהו הנביא בעולם היה מלאך בשם אליהו, וה"נ בענינינו.

יט' [דיבר על מש"כ בעה"ט ש'זאתחנן]
בגמ' שירה, וקשר זאת לדברי חז"ל (ברכות ו' ע"א) במקום רינה שם תהא תפילה, ורש"י שם מפרש דהיינו בביהכנ"ס ששם אומרים הציבור שירות ותשבחות בנעימת קול ערב, ופירש מו"ר בזה דבאמת המתפלל בבית אינו יכול לשיר בתפילתו, דעלול להפריע לבני הבית, וכדאי' במדרש שמואל (פ"ו דאבות על 'בעריכת שפתים') בנוגע ללימוד התורה שצריך להיות בקול דייקא (וכדאי' בגמ' עירובין דף נ"ד עה"פ אם ערוכה וגו'), ובכ"ז כותב המדרש שמואל שהלומד בביתו ומפריע לב"ב מותר לו ללמוד אף בלחש, משא"כ בביהמ"ד ששם יכולים ללמוד בקול רם כדין וכן יכולים להתפלל בביהמ"ד בקול רינה וזמרה (שאף אם זה מפריע שם בביהמ"ד למישהו הרי מכיון שביהמ"ד מיוחד לתורה ולתפילה שלכתחילה צריכות להיות בקול רם וברנה וזמרה כדאי' בחז"ל הרי אין להתחשב במי שזה מפריע לו), וזהו במקום רנה שם תהא תפלה דהיינו בביהמ"ד שיכול שם להיות התפלה ברינה וכדבעי.

דאבלות מרים (ולא בט"ז ניסן בשחרית אף דמקצת יום אבילות ככולו), ב. שאחרי הסתלקות הבאר ביום י"ז ניסן הלכו בני"ג ימים (י"ח-כ' ניסן) ללא מים ורק ביום כ"א ניסן שביעי של פסח, יום בו הוביש משרע"ה מי ים סוף, ביום זה הוציא מים מצור חלמיש בהכאת הסלע וביום זה נגזרה עליו הגזירה והתחיל אז להתפלל ג"פ ביום ונגמרו התפלות לפ"ז בחג הסוכות שבו נידונים על המים וכו' עיי"ש, ואמנם דברים אלו צ"ע רב שהרי חג' ימים שהלכו בני"ג ללא מים היו בתחילת חמ' שנה אחרי קרי"ם, אך אחרי מיתת מרים שלא היה מים לעדה לא נזכר בתורה שהלכו ג' ימים ללא מים (ומסתמא ע"כ במשנה אחרונה דשנת תקצ"ג שינה החת"ם כנ"ל), וצ"ל שסבר החת"ם במשנה ראשונה שבודאי לא היו דור דעה נקחלים על משה ואהרן רק כשעומדים כבר למות בצמא אחר ג' ימים ללא מים, ועשה בזה בחי' גז"ש דכמו שאחרי קרי"ם לא התלוננו תיכף רק אחרי שהלכו ג' ימים ללא מים ה"נ בהסתלקות הבאר, [וכדאי' לציין עוד בענין זה את החשבון שעשה הפנ"י (ברכות ל"ב ע"א ד"ה דרש רב שמלאי) שלשיטתו התחיל משרע"ה להתפלל התקט"ו תפילות בט"ז באב שכלו בו מתי מדבר ואמר לו השי"ת לכבוש ארץ סיחון ועוג ואז דימה שהותר הנדר והתחיל להתפלל אז התקט"ו תפילות, ולפ"ז מסיימים התקט"ו תפילות ביום ז' אדר שאז אמר לו רב לך וכו', ובאמת כיון הפנ"י לדברי חז"ל במדרש (ויק' ר"א, ו') שא"י שם להדיא דואתחנן וגו' היה ביום ז' אדר וכחשבון הנ"ל דהפנ"י].

יח' [ישאל אחד מהתלמידים (על מה שמשמע מדברי החת"ם הנ"ל שהתפלל משרע"ה ג' שמו"ע בכל יום), האיק' התפלל משרע"ה את צמח דוד עבדך וכו' שעדיין דוד לא נולד [ואמנם בפשטות אין כוונת החת"ם

בקידושא רבא

וספח"ק וכו', כ"ז לא עדיף מציווי מפורש של השי"ת למשרע"ה לגאול, וכמו שאז הבין וידע משרע"ה שהאמת לאמיתה שאין חפץ הפנימי של השי"ת בגאולה שתביא צער וחלישות הדעת לאהרן הכהן, הרי מגלים לנו הצדיקים יחידי הדורות שבבחי' משרע"ה שמכ"ש שאין חפץ הפנימי של השי"ת בגאולה של דינים ומלחמות והריגות ח"ו וכו', וכמו שכתב רבינו הבעש"ט (בעש"ט עה"ת פר' ויהי אותיות א'-ב') שבביאת המשיח לא יהיו הריגות ומלחמות וכן אמר רבינו בעל הלקו"מ זי"ע (כמובא בשיח שרפי קודש) שמשיח יכבוש את כל העולם ללא יריית כדור נפץ אחד [וכע"ז אי' מהרבי ר' אלימלך זי"ע שביטל חבלי משיח (עי' בספר תולדות אדם פר' עקב ד"ה ועינינו ופר' כי תצא ד"ה כל המתענגים, ובנתיב מצותיך אמונה שביד ד' אות ה)], וכל הנבואות הקשות מלבד מה שיכולות להתבטל כדין נבואות לרעה שיכולות להתבטל לגמרי, הרי ג"כ יכולות להתפרש בדרכים אחרות שלא כפשוטם, כמו שאמר בזה מו"ר פעם בהודמנות אחרת שאף ענין הנקמה בגויים ג"כ יכול להתקיים שלא כפשוטו אלא שע"י שיתברר להם האמת לעת"ל שתיקון העולם לא נעשה כלל על ידם אלא ע"י בני' בלבד זהו נקמה גדולה עבורם שזה בחי' ביטולם ברוחניות לגמרי, והסמך לזה עתה מו"ר את מה שפירש השי"ת לאברהם אבינו את מה שאמר לו "והעלהו שם לעולה" וגו' שפירש לו אח"כ השי"ת שאי"ז כפשוטו וכו'.

כב] ופירש בזה מו"ר שכמו שידוע שיש בחי' נעוץ סופן בתחילתן בכל חלקי התורה"ק ה"נ בענין תיקון ותכלית העולם שתהא בגאולה השלימה שיש לנעוץ הסוף ותיקון העולם בתחילת העולם שהיה

כ] הקריא קצת מספח"ק סיפוי"מ בסוף מעשה א' (ואמר בזה המליצה שמתחיל לקרוא את המעשה מסופו לתחילתו ובבחי' אורות התשר"ק), ופירש שענין מציאת בת המלך שלא סיפר רביז"ל האיך מצאה היא בבחי' הבאת הגאולה שהוא דבר נעלם לגמרי ויש בזה עמקות שתוך עמקות וכו', שיש לדעת שאף שיש הרבה נבואות קשות בענין מלחמת גוג ומגוג וכו' וכן אי' להדיא בזוה"ק וברמ"ק וכו', הרי כמו דאשכחן בגאולה הראשונה דגאולת מצרים אצל משרע"ה גואל הראשון שסירב לקבל את ציווי השי"ת לגאול את בני' שחשש שיגרום בזה חלישות הדעת לאחיו אהרן הכהן, עד שאמר לו השי"ת "וראך ושמח בלבך", שלכא"ו זה תמוה ביותר שהרי בפשטות היו בני' במצרים בבחי' סכנת נפשות ולהוציאם משם הוי מצוה גדולה שאין כמותה הדוחה את כל התורה כולה ודוחה גם את חלישות הדעת של אהרן הכהן ע"ה, ואיך סירב משרע"ה לציווי השי"ת לגאול אם תיגרם עי"ז חלישות הדעת לאהרן הכהן (ונראה שהסכים השי"ת על ידו אלא שגילה לו שלא יהא שום חלישות הדעת לאהרן), ובע"כ צ"ל שידע משרע"ה והשיג האמת שאין רצון האמיתי של השי"ת בגאולה כזאת שגורמת צער וחלישות הדעת לאהרן הכהן, והיה ברור למשרע"ה זאת כ"כ עד שהבין וסבר שהציווי המפורש של השי"ת אליו ללכת לגאול הוא בבחי' ניסיון עבורו (שעפ"י התורה עליו החובה למעון מענת 'שלח נא ביד תשלח' ביד אהרן שהיה רגיל כנבואה עד הנה כדאי' בחז"ל).

כא] וה"נ אמר מו"ר שי"ל גם בענינינו בגאולה האחרונה (שתהא ג"כ ע"י בחי' משרע"ה גואל ראשון הוא גואל אחרון) שאף שיש נבואות מפורשות ומאמרי זוה"ק

בהקדמה מרמז על האור שקדם לעולם שהוא האוא"ם שרצה השי"ת להטיב מאור זה לברואיו שבבחי' האור העליון דהג"ר דעתיק ששם האורות הם בבחי' רמזים (ועיין ביאור הענין בביאור למס' ברכות דף ס"ב ע"א) ורמזים עליונים אלו מורים על הרחמים הנפלאים הגמורים שמעל כל המעשה הזאת שגילה.

מטרת הבריאה שעלה ברצונו הפשוט להיטיב לנבראיו וכו' (וכדאי' בריש ע"ה), וממילא מובן עפ"י שהגאולה וסוף התיקון צריכים לבוא באופן של תכלית ההטבה בגילוי, ובזה פירש ברמז את המובא שם בסוגריים בסוף המעשה בסיפוי"מ "ועיין בהקדמה ותראה רמזים נפלאים על מעשה הזאת" ופירש ברמז עפ"י הנ"ל שעיין

תיקון וביאור לקונ' נשמתין חדתינ פר' חוקת

ונשבה בו רוח ה' לשורר שירי דבקות לה' (כמש"כ נכדו של החת"ם בהקדמתו לספר שירת משה ששמע מאביו, ור' בס' מהרת יו"ט ח"כ אות ר"י עמ' של"ג), משא"כ בשנים יותר מאוחרות כשהיה כבר רב בפרעשבורג היה עוסק בימים אלו בתורה"ק כרגילותו, ומו"ר אמר ע"ז שבאמת י"ל שהטעם האמיתי לזה שבזקנותו הגיע לדרגה שלא הפריעה לו הדבקות הגדולה לעיון התורה"ק, אך החת"ם בענותנותו פירש הטעם ע"ז כמובא בספר חוט המשולש דבצעירותו כאשר הגיעו הימים הקדושים ועשה חשבון נפשו ומצא את מעשיו כדי מדתו אזי מרוב השמחה נחה עליו רוח השיר משא"כ בפרעשבורג ששם כל השנה מרדונו מרובין (ומשמע שחשד את עצמו שבזקנותו מרוב הטרדות בהנהגת העיר הגדולה אין מצליח למלא סיפוק וצורך נשמתו).

ד] ומו"ר פירש שי"ל גם בענינינו כע"ז שהרי ענין אמירת מזמור למנצח בסוף שמו"ע הוא מכיון דבשמו"ע זוכים לעשות יחוד בעולם האצ"י, שזה בבחי' המנורה (כמש"כ לבאר שם הענין) וע"כ מזכירים המנורה אחרי תפלת שמו"ע, וע"ז י"ל

א] במה שנדפס שם (בשו"ת שבהליכה לביתו בצפרא דשבתא) גבי מו' שמתפלל בח"ש שאחרי חצות שיעשה תנאי שתהא תפילה זו שחרית או מנחה או נדבה, ואח"כ יתפלל עוד ב' שמו"ע בתנאי הנ"ל כמבואר שם, פירש בזה מו"ר דהכונה שיגש ויהא ש"ץ בתפלת מנחה של אותו היום ויהיו לו ב' תפילות דלחש וחזרת הש"ץ, ולא שיוסיף סתם עוד שמו"ע בתור ספק דתפלת נדבה (שאי"ז מן הראוי להתפלל סתם תפלת נדבה).

השלמה

ב] בקונ' נשמתין חדתינ על פר' שלח הובא שהקשה אחד מהתלמידים למו"ר מדוע הרבה מהמקובלים לא נהגו לומר למנצח בנגינות קודם אלקי נצור כדאי' בן מהאריז"ל להדיא (שער הכונות דרושי תפלת השחר דרוש ג'), ושם נשמט התירוץ שענה ע"ז מו"ר ונשלמנו פה.

ג] והפמ"ך לזה מו"ר את המובא מזקינו מרן החת"ם זי"ע שבשנות צעירותו לא היה יכול לעסוק בתורה"ק בימים שבין יוה"כ"פ לסוכות מרוב דבקות ה' ששרתה עליו בימים אלו ואז עלה בלבו

שבדורות האחרונים אין אנו מחזיקים את עצמינו שזכינו לכוין בתפלת השמו"ע כראוי בבחי' הביטול לאלקות בהתפשטות הגשמיות וכו' עד שנעשה על ידינו בתפי' שמו"ע היחוד כראוי בעולם האצי' וע"כ המקובלים בדורות האחרונים לא אמרו

מזמור למנצה, וע"כ סיים בזה מו"ר שאלו שרוצים לומר מזמור הנ"ל (וכמו בסידורי רחובות הנהר החדשים שהדפיסו זאת) יאמרו זאת בתורת תפלה ובקשה לעורר רחמים שנזכה גם אנו לפעול בתפילותינו היחוד דהמנורה שהוא היחוד דעולם האצילות אכ"ר.

ברוך ה' לעולם אמן ואמן

